

**UCHWAŁA NR XLII/521/2021
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM TOMYŚLU**

z dnia 22 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata
2021 – 2027**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz.1372 ze zm.) oraz art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020r. poz. 1876 ze zm.), uchwala się co następuje:

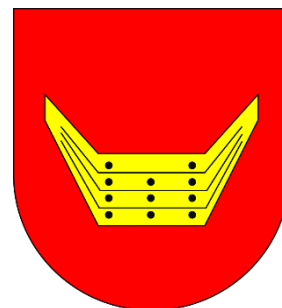
§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021 – 2027, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Tomyśla.

§ 3. Uchwałą wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały nr XLII/521/2021
Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu
z dnia 22 grudnia 2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWY TOMYŚL NA LATA 2021-2027

2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	15
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	15
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	16
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ	16
4. ZASOBY MIESZKANIOWE	20
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	21
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE	28
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	30
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	34
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	39
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	47
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	48
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY	50
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	65
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	66
15. ANALIZA SWOT	81
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	85
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	87
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	100
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	101
OSPIS TABEL I WYKRESÓW	105

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl została przygotowana na lata 2021-2027. Powstała w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy miasta.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy,

w tym przedstawiciele samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora pozarządowego (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Nowotomyskiego na lata 2015-2025,
- Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021-2030.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustoszenie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające

włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli. Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi

centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję i cele polityki strategiczne i strategiczne kierunki działania regionu.

Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu), wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług, koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju

usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspieranych), wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Nowotomyskiego na lata 2015-2025 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie wyznaczono cele i zadania służące rozwiązywaniu problemów społecznych.

Wyznaczone w dokumencie cele operacyjne zakładają: utworzenie sieci kompleksowego wsparcia dla rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (CIS/KIS, Spółdzielnie Socjalne, ZAZ), zapewnienie osobom niepełnosprawnym równego dostępu do rynku pracy, zapewnienie większej dostępności do edukacji wedle zainteresowań i zdolności dzieci i młodzieży, w nawiązaniu do sytuacji na rynku pracy, systematyczne zmniejszanie liczby osób bezrobotnych poprzez aktywizowanie zawodowe społeczności lokalnej, pozyskiwanie środków na inwestycje dających szansę na zwiększenie liczby miejsc zatrudnienia. W tym także promowanie idei biznesu odpowiedzialnego społecznie, zwiększanie świadomości zdrowotnej mieszkańców, poprawę współpracy powiatu z samorządami gminnymi w zakresie zwiększania skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców

powiatu, zaangażowanie się powiatu w działania w ramach ogólnopolskich programów profilaktycznych i promujących zdrowie, ułatwienie dostępu do informacji na temat najbliższych placówek służby zdrowia, zwiększanie dostępu do lekarzy specjalistów.

Za ważne uznano również zwiększenie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców powiatu oraz świadomości społecznej promujących wartości rodzinne, dalsze rozwijanie systemu pieczy zastępczej, w tym zapewnienie wsparcia specjalistycznego osobom ją sprawującym jak i dzieciom w niej umieszczonym, a także rozwijanie współpracy instytucjonalnej na rzecz dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej, intensyfikację działań na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie, wzmocnienie działań pod kątem rodzin dysfunkcyjnych oraz z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą (w tym rodzin osób z doświadczeniem choroby psychicznej), a także intensyfikacją działań w kierunku sprawców przemocy, poprawę dostępności usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności specjalistycznych usług (psychologicznych, psychiatrycznych, logopedycznych, pedagogicznych, socjalnych, prawnych, środowiskowych form wsparcia), rozwijanie kompetencji kadry pomocy społecznej dzięki środkom zewnętrznym oraz specjalistycznym szkoleniom realizowanym przez np. przez Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wspieranie aktywności społecznej w tym wspieranie łączenia aktywności różnych grup społecznych, wspieranie samorządów z terenu powiatu do współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie zagadnień prawnych i organizacyjnych, zwiększenie udziału mieszkańców powiatu we współdecydowaniu o kierunkach rozwoju powiatu oraz poprawę dostępu do informacji na temat organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021-2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy.

Do kierunków działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, organizowanie wydarzeń kulturalnych skierowanych dla seniorów, aktywizację

osób bezrobotnych, w tym zagwarantowanie opieki nad dzieckiem w żłobkach, wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; szczególnie wspomaganie dzieci przez poradnictwo specjalistyczne i współpracę z organizacjami oświatowymi i sportowymi, przeciwdziałanie uzależnieniom, budowę mieszkań komunalnych i socjalnych, usuwanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, dostosowanie infrastruktury oświatowej w szczególności szkół i przedszkoli do rosnącej liczby dzieci, zagwarantowanie dzieciom i młodzieży atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych, utworzenie funduszu stypendialnego dla zdolnej młodzieży i dzieci w wieku szkolnym, wspieranie rozwoju twórczości i kreatywności wśród dzieci i dorosłych, systematyczne doposażanie szkół, przedszkoli oraz instytucji kultury, promocję lokalnej kultury i tradycji, wspieranie grup i organizacji zajmujących się działalnością kulturalną, organizowanie ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych mających służyć integracji społecznej, promowanie lokalnej działalności artystycznej na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym, promowanie gminy poprzez organizowanie wydarzeń kulturalnych, stworzenie ciekawej oferty sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych, wyposażenie szkół w wysokiej jakości sprzęt sportowy, rozwój infrastruktury sportowej, w szczególności na terenie wiejskim, wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie rozwoju działalności sportowej, wspieranie działalności ochotniczych straży pożarnych, zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocję zdrowia, opracowanie i realizację gminnych programów zdrowotnych oraz innych działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Za ważne uznano również: uzbrajanie terenów inwestycyjnych i ich promocję, prowadzenie akcji promujących samozatrudnienie jako satysfakcjonującą formę rozwoju zawodowego, organizowanie kursów oraz szkoleń w zakresie przedsiębiorczości oraz zarządzania, utworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej przy efektywnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych, rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i podejmowanie działań na rzecz podniesienia jakości usług turystycznych, uporządkowanie i kompleksowe zagospodarowanie nowych terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. W ramach działań na rzecz włączenia społecznego popieranie zakładania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza w obszarze aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Nowy Tomyśl jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie nowotomyskim. W obrębie powiatu nowotomyskiego sąsiaduje z gminami: Kuślin, Lwówek, Miedzichowo, Opalenica, Zbąszyń, a dalej z gminami Grodzisk Wielkopolski i Rakoniewice (w powiecie grodziskim), a także Siedlec (w powiecie wolsztyńskim).

Gmina zajmuje powierzchnię 185,89 km², co stanowi 18,37% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi miasto Nowy Tomyśl i 18 sołectw. Są to: Bukowiec, Boruja Kościelna, Cicha Góra, Chojniki, Glinno, Grubsko, Jastrzębsko Stare, Kozie Łaski, Nowa Boruja, Nowa Róża, Paproć, Przyłęk, Róża, Sątopy, Sękowo, Stary Tomyśl, Szarki, Wytomyśl.

Pod względem położenia geograficznego obszar gminy zlokalizowany jest na Pojezierzu Wielkopolskim, w obrębie Wysoczyzny Poznańskiej w subregionach Sandru Nowotomyskiego i Wału Lwówecko-Rakoniewickiego. Krajobraz jest urozmaicony, składają się na niego równiny sandrowe i wzniesienia morenowe poprzedzielane rynnymi jeziornymi, występują stawy i śródpolne oczka wodne. Przez gminę przepływają niewielkie rzeki: Szarka, Kościółek, Dojca, Bobrówka i Rów Wargański.

Nowy Tomyśl jest jednym z najmłodszych miast w Wielkopolsce, ale historia osadnictwa na okolicznych terenach liczy 11 tysięcy lat, co potwierdzają m.in. pozostałości grobów skrzynkowych koło Wytomyśla oraz pod Jastrzębskiem Starym. Do najciekawszych zabytków w gminie zaliczyć można Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1780 r. (dawny zbór ewangelicki); ratusz z 1879 r., obecnie siedziba sądu; budynek poczty z 1884 r.; młyn z 1885 r.; dom szachulcowy z końca XVIII (obecnie Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa) a także interesujące kamienice z drugiej połowy XIX i początków XX wieku.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Nowy Tomyśl posiada korzystny zewnętrzny układ komunikacyjny. Połączenie w obrębie Wielkopolski zapewniają drogi wojewódzkie nr 302 do Zbąszynia, nr 305 do Wolsztyna, nr 307 do Poznania; w pobliżu przebiega droga krajowa nr 2 (E 30). Przez teren gminy prowadzi też autostrada A-2, przy czym węzeł autostradowy znajduje się w odległości 3 km od miasta. Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne.

Przez Nowy Tomyśl przebiega magistralna linia kolejowa nr 3 z Warszawy do granicy państwa we Frankfurcie. Linia stanowi drugą co do długości linię kolejową w Polsce i jest fragmentem międzynarodowej linii kolejowej E 20 z Berlina do Moskwy. Nowy Tomyśl ma także łatwy dostęp do 2 portów lotniczych – w Poznaniu (60 km) i Zielonej Górze-Babimoście (40 km).

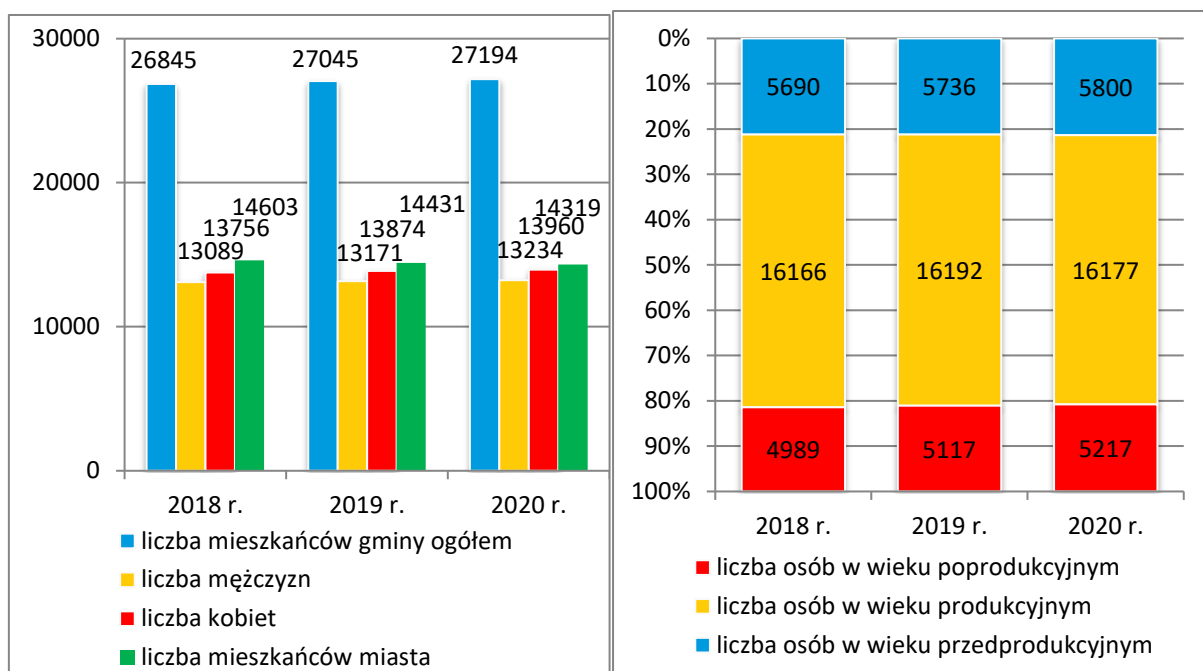
Nowy Tomyśl leży w odległości 60 km od Poznania, 120 km od przejścia granicznego w Świecku, 200 km od Berlina, i 360 km od Warszawy.

Usługi komunikacji publicznej w gminie realizował podmiot prywatny. W chwili opracowywania dokumentu usługi nie były świadczone w związku z pandemią koronawirusa. Opierając się na wcześniejszych uregulowaniach można stwierdzić iż dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy miejscowości: Bukowiec, Sątopy, Róża, Wytomyśl, Boruja Kościelna, Boruja Nowa, Glinno, Paproć, Stary Tomyśl, Cicha Góra, Chojniki, Kozie Łaski, Przyłęk, Jastrzębsko Stare, Sękowo, natomiast z trudnościami borykają się mieszkańcy Szarek, Grubska i Nowej Róży.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

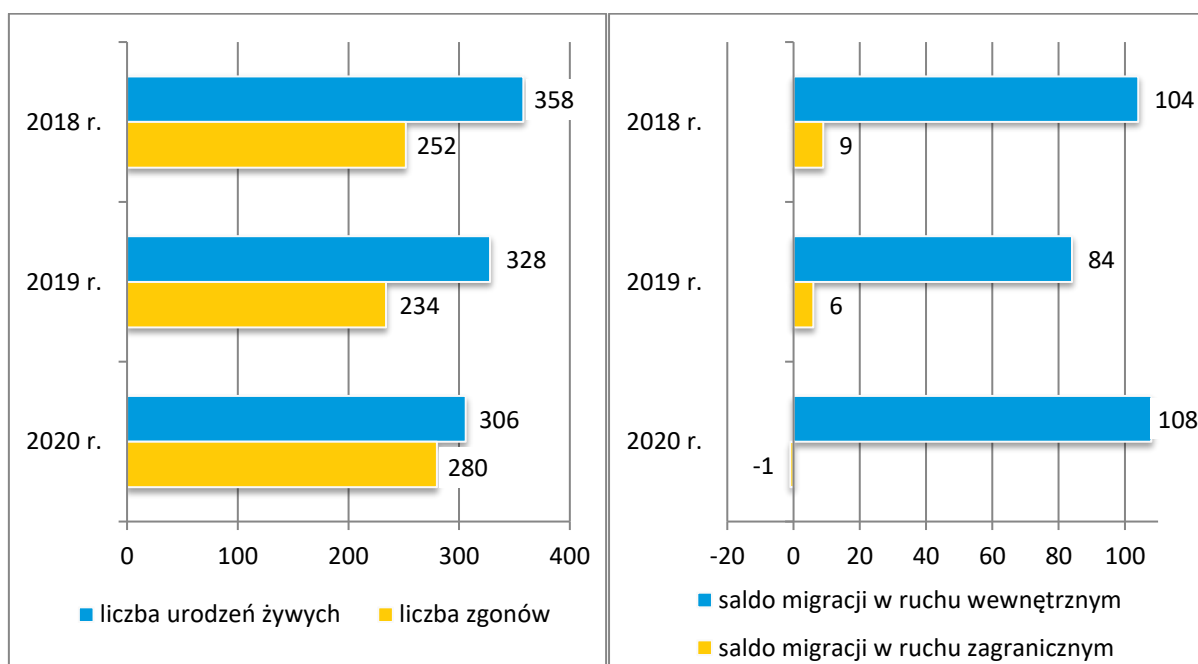
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2018-2020 liczba ludności gminy zwiększała się z roku na rok (z 26.845 w 2018 r. do 27.194 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety. Tereny wiejskie gminy zamieszkiwało 47,3% ogółu ludności gminy.

W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych, malała natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2018-2020

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2018-2020

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W latach 2018-2020 przyrost naturalny w gminie był dodatni, choć z roku na rok coraz niższy (+106 w 2018 r., +94 w 2019 r., +26 w 2020 r.). Dodatkowo było również saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym (+113 w 2018 r., +90 w 2019 r., +107 w 2020 r.).

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W latach 2018-2020 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi zwiększał się z roku na rok (22,3 w 2018 r., 23,3 w 2019 r. i 24,1 w 2020 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (14,9 w 2018 r., 15,4 w 2019 r., 15,8 w 2020 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej.

Mając obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilaly osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom

i niedołęstwu, umożliwiającym podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Nowy Tomyśl do najistotniejszych problemów dotyczących seniorów zalicza się utrudniony dostęp do opieki medycznej w tym specjalistycznej oraz rehabilitacji. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu wspiera seniorów m.in. poprzez usługi opiekuńcze, pomoc finansową, pomoc rzeczową w postaci posiłków i kierowanie do domów pomocy społecznej. Na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom, są to m.in. Dom Dziennego Pobytu, Kluby Seniora i Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Dom Dziennego Pobytu, którego działalność finansowana jest z budżetu gminy funkcjonuje jako komórka organizacyjna OPS. Dom realizuje pomoc środowiskową na rzecz osób starszych i samotnych – organizuje czas wolny, aktywizuje, prowadzi działalność terapeutyczną. W 2020 roku do placówki uczęszczało łącznie 114 osób w wieku od 60 do 93 lat. Prowadzono w niej następujące działania aktywizujące: rehabilitację ruchową, rehabilitację usprawniającą (masaż), terapię zajęciową (m.in. szydełkowanie, malowanie na szkle, orgiami), poradnictwo, zajęcia o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym (np. obsługa komputera, pogadanki o bezpieczeństwie) a także organizowano uroczystości okolicznościowe oraz udział w imprezach kulturalnych i turystycznych.

Seniorzy z gminy mogą również korzystać z oferty pomocowej organizacji pozarządowych jak m.in. Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych; organizacji działających w obszarze ochrony zdrowia i pomocy osobom z niepełnosprawnościami. Ciekawą ofertę rekreacyjną i integracyjną dla mieszkańców ma także Spółdzielnia Mieszkaniowa.

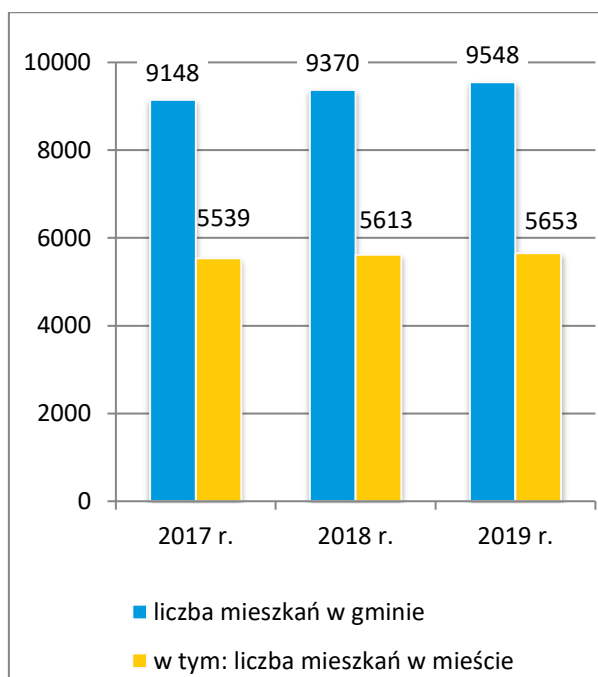
Osoby starsze z gminy mają możliwość udziału w licznych przedsięwzięciach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych organizowanych przez placówki kulturalne, ośrodek sportu oraz organizacje pozarządowe. Są to m.in.: wystawy, konkursy oraz spotkania o charakterze literackim i kulturalnym; kiermasze świąteczne; spotkania okolicznościowe z okazji Dnia Kobiet, Dnia Babci i Dziadka, Dnia Seniora; sportowe zajęcia usprawniające; także wycieczki, wyjazdy do kina i teatru, „Olimpiady dla seniorów”.

4. ZASOBY MIESZKANIOWE

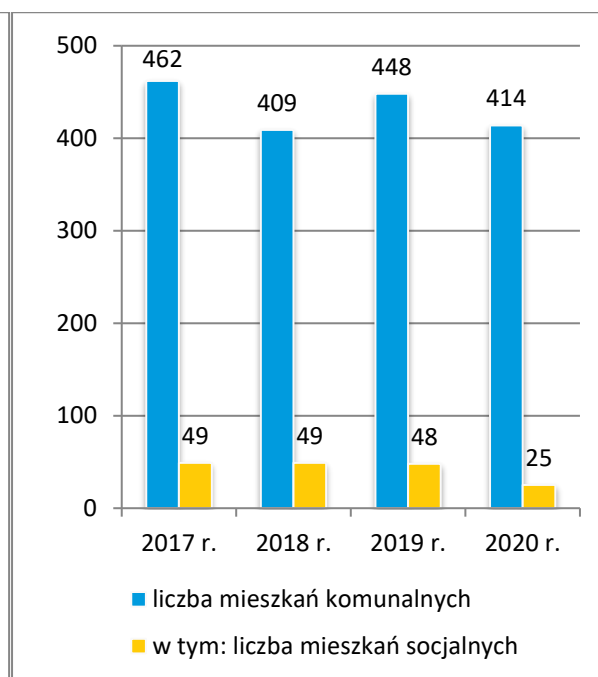
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 9.148 w 2017 r. do 9.548 w 2019 r.). Z kolei z danych Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu wynika, że w latach 2017-2019 liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy wyniosła: 462 w 2017 r., 409 w 2018 r., 448 w 2019 r.). Wśród nich wydzielono 49 mieszkań socjalnych w latach 2017-2018 oraz 48 w 2019 roku W 2020 roku zmniejszyła się zarówno liczba mieszkań komunalnych, jak i lokali socjalnych (odpowiednio: 414 i 25).

W omawianym okresie na przydział mieszkania komunalnego oczekiwali 33 osoby w 2017 r., 36 w 2018r i 2019 r. oraz 38 w 2020 roku. Z kolei na przydział lokalu socjalnego w latach 2017-2020 oczekiwało odpowiednio: 22, 21, 22, 17 osób. Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2020

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Miejski w Nowym Tomyślu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2019 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 99,8% mieszkań w mieście oraz 93,9% na obszarze wiejskim gminy, łazienkę posiadało 98,4% mieszkań w mieście oraz 89,3% na wsiach, a centralne ogrzewanie 91% mieszkań w mieście oraz 82,8% na obszarze wiejskim gminy. Na jej terenie jest także sieć gazowa – w 2019 roku korzystało z niej 93,5% mieszkańców miasta oraz 37,1% mieszkańców wsi.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

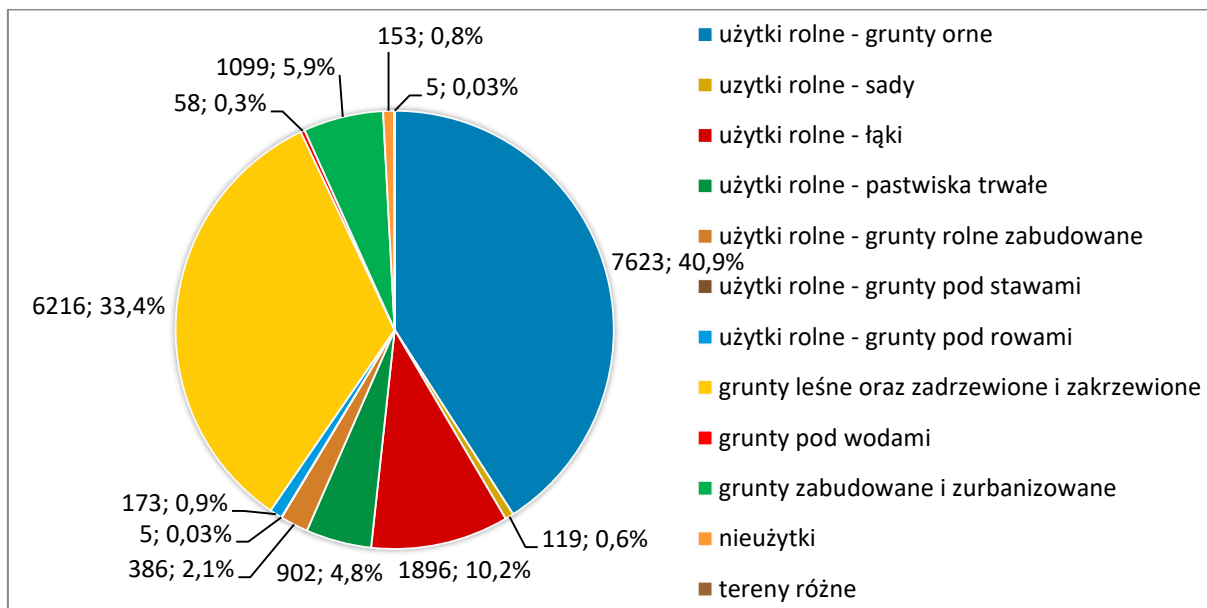
Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2018-2020

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	92	86	87
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	174.469	159.639	217.055
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	54	49	46
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	7.604	6.257	3.294

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Nowy Tomyśl łączy charakter rolniczy na terenach wiejskich z przemysłowo-usługowym w mieście. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (59,6%), w tym grunty orne (40,9%) oraz łąki i pastwiska (15%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 33,4% obszaru gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

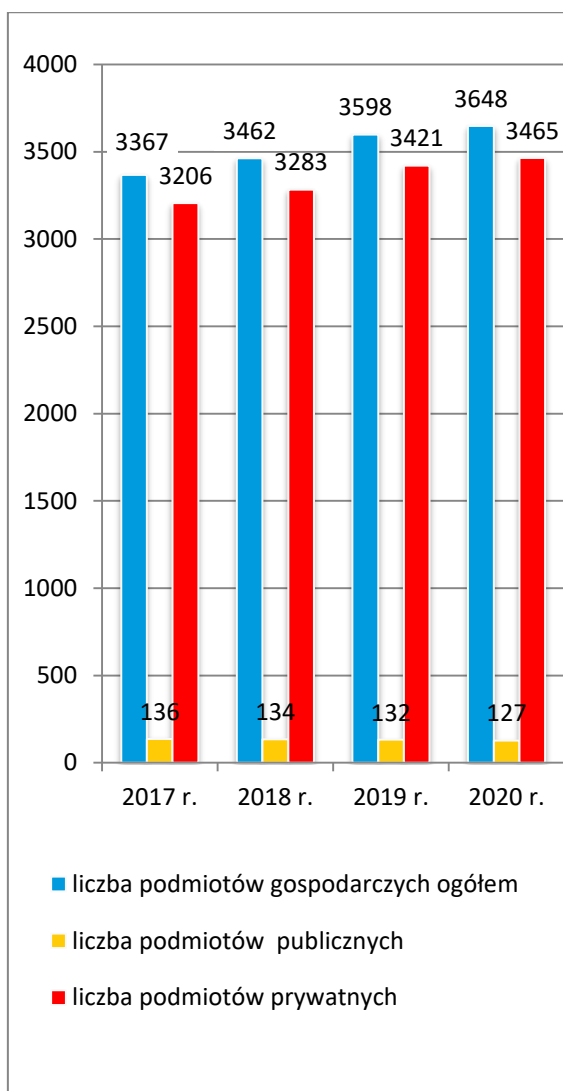
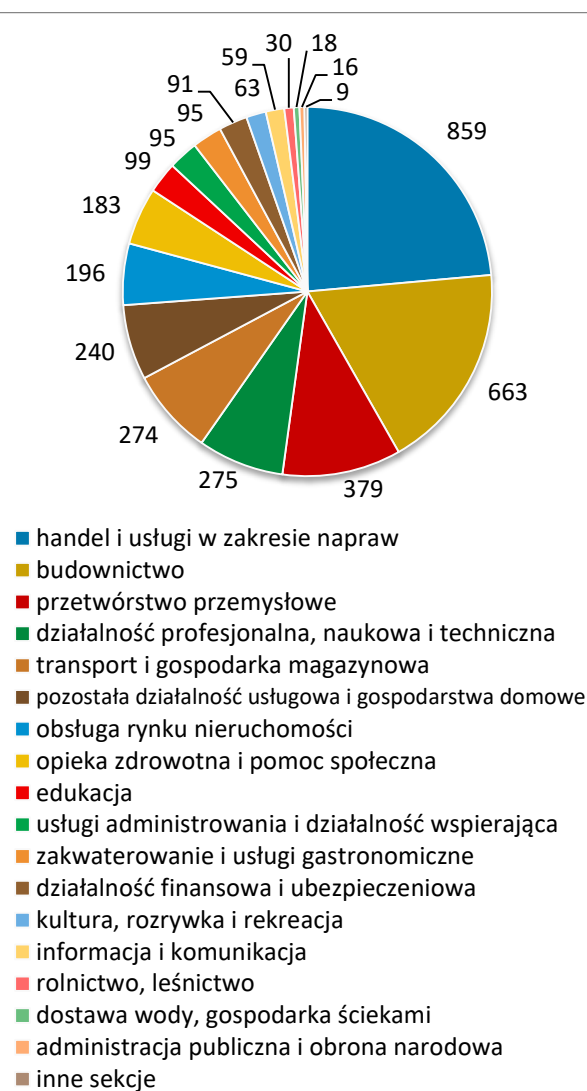
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W gminie przeważają gleby słabej jakości, w V i VI klasie bonitacyjnej. Specyficzny mikroklimat oraz jakość gleb sprzyjają uprawie wikliny, chmielu i szparagów. Warto zaznaczyć iż z uwagi na bogate zbiory i tradycje gmina Nowy Tomyśl będąc miejscem pozyskiwania wikliny i chmielu staje się ośrodkiem wzornictwa przemysłowego i artystycznego wikliny oraz upowszechniania kultury i technologii uprawy chmielu. Obszar wiejski gminy ewoluuje w kierunku przemysłowo-usługowym oraz staje się mieszkalno-rekreacyjnym zapleczem dla Nowego Tomyśla i pobliskich miast.

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 3.367 w 2017 r. do 3.598 w 2019 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (3.206 w 2017 r., 3.283 w 2018 r., 3.421 w 2019 r.). Rok 2020 przyniósł dalszy wzrost podmiotów gospodarczych w gminie – do 3.648 (w tym 3.465 prywatnych).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2020**Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2020 roku**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W mieście oraz na przylegających bezpośrednio do niego terenach wiejskich skupia się przemysł, w którym dominującą rolę odgrywa produkcja sprzętu medycznego, opakowań z tworzyw sztucznych, urządzeń elektrotechnicznych, siedzeń pasażerskich do autobusów i pojazdów szynowych, mebli, przemysł elektrotechniczny, automatyka przemysłowa oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. W ostatnich latach coraz większe znaczenie w gospodarce gminy odgrywa sektor budowlany; rośnie liczba firm budowlanych, które jednocześnie wskazują jako

miejsce swojej dodatkowej działalności inne miasta w Polsce (np. Poznań, Toruń, Warszawę).

Do największych pracodawców w gminie należą: Phoenix Contact Wielkopolska, spółka specjalizująca się w automatyce przemysłowej; Kiel Polska Sp. z o.o. – producent siedzeń pasażerskich; Spółka Bero – produkująca meble; Aeskulap Chifa Sp. z o.o. – wytwórca narzędzi medycznych; Bartol Bartex Sp. z o.o. producent i importer wyrobów alkoholowych oraz Josera Polska Sp. z o.o. produkująca komponenty paszowe i Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „Top – Tomyśl”.

Szansy na dalszy rozwój gmina upatruje głównie w zwiększeniu liczby przedsiębiorstw oraz polepszaniu im warunków rozwoju, aby dawały zatrudnienie dla aktualnych mieszkańców oraz mających tu zamieszkać w przyszłości. Ważne jest dążenie do poszerzenia granic miasta i zwiększania liczby mieszkańców poprzez tworzenie infrastruktury sprzyjającej osiedlaniu się na terenie gminy, a więc otwieranie żłobków i przedszkoli, rozwijanie budownictwa mieszkalnego, poszerzanie oferty sportowej.

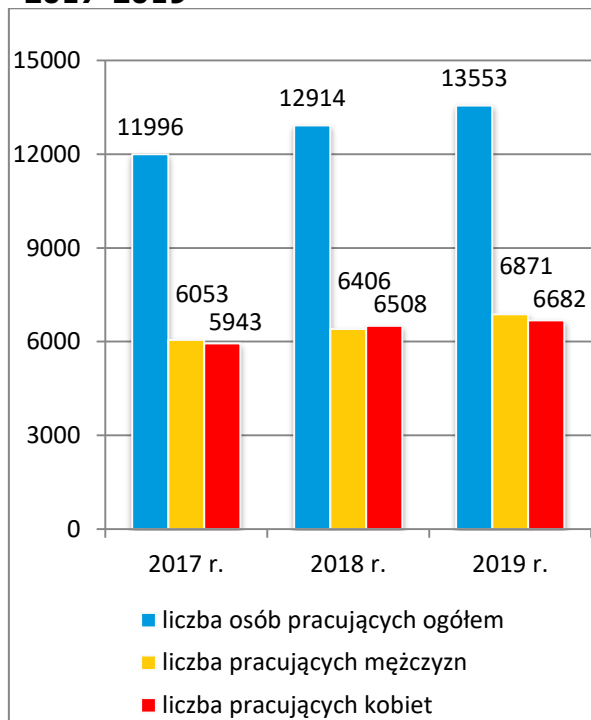
Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Nowy Tomyśl była wyższa niż w latach 2017-2018 (11.996 w 2017 r., 12.914 w 2018 r., 13.553 w 2019 r. Zwiększyła się również liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców (451 w 2017 r., 481 w 2018 r., 501 w 2019 r.).

Szacuje się, że liczba miejsc pracy na terenie gminy nie jest wystarczająca. Około 15% posiadających zatrudnienie jej mieszkańców pracuje poza jej terenem – głównie w Poznaniu i sąsiednich miastach na terenie powiatu, ale także za granicą kraju – w Niemczech, Holandii, Wielkiej Brytanii, Danii.

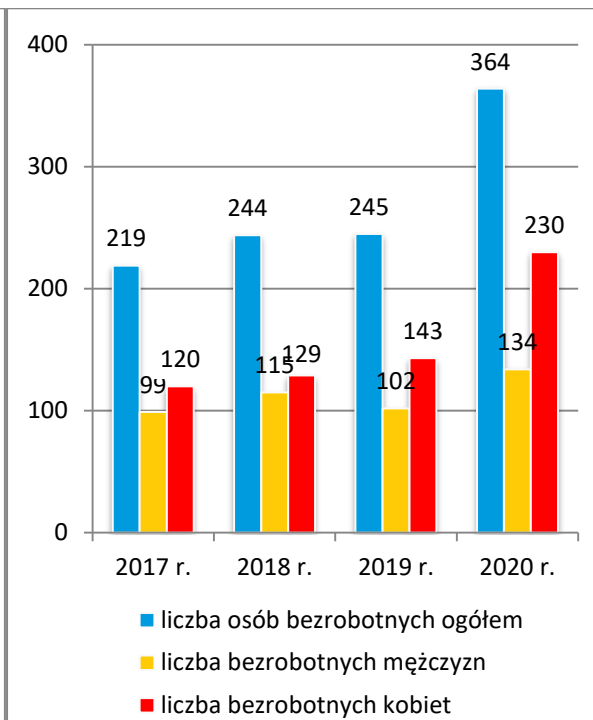
Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika również, że w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych w gminie nieco się zwiększała (z 219 w 2017 r. do 245 w 2019 r.). Rok 2020 przyniósł natomiast gwałtowniejszy wzrost liczby osób bezrobotnych (do 364). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (120 w 2017 r., 129 w 2018 r., 143 w 2019 r., 230 w 2020 r.).

W latach 2017-2020 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zwiększył się (1,3% w 2017 r., 1,5% w 2018 r. i w 2019 r., 2,3% w 2020 r.). Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019*

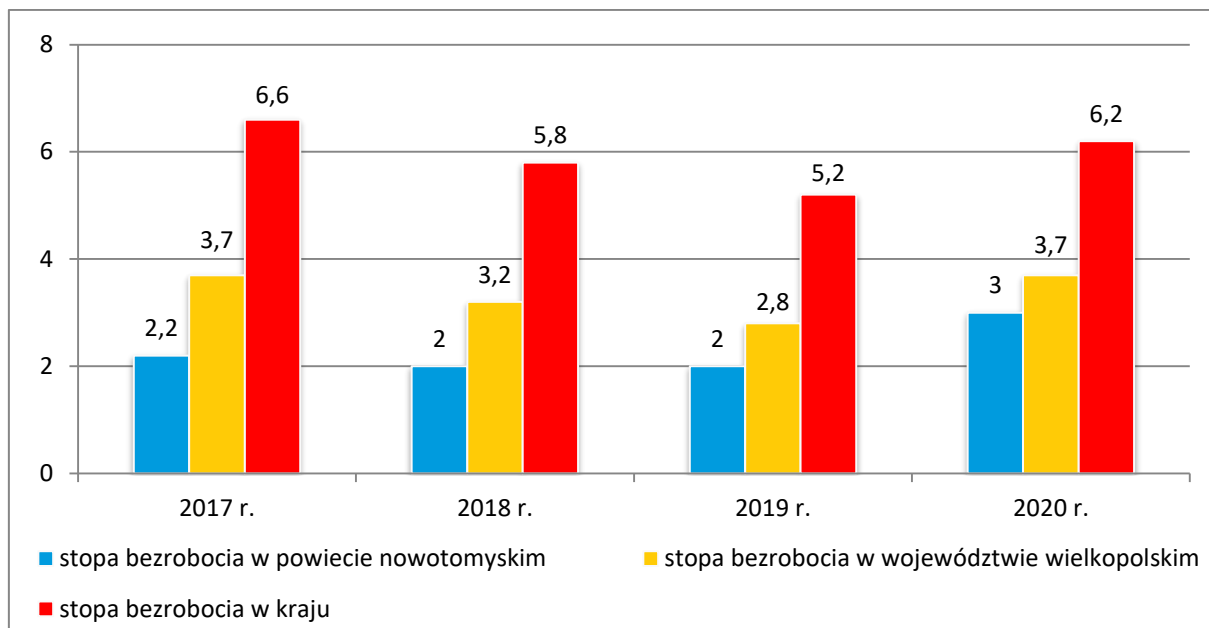
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2020

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

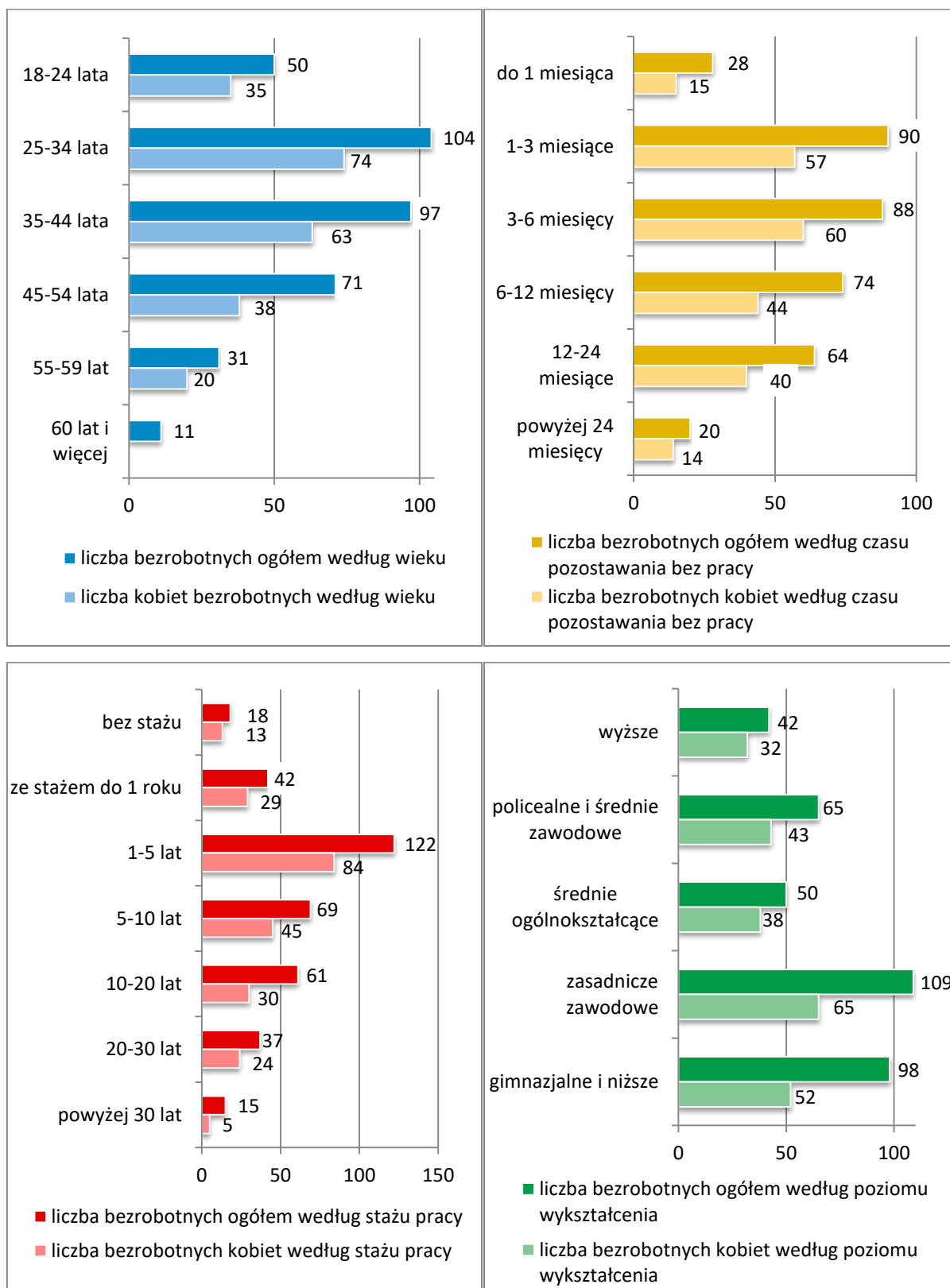
W latach 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie nowotomyskim była niższa niż w województwie wielkopolskim i znacznie niższa niż w kraju. Na uwagę zasługuje fakt iż w 2020 roku nastąpił wzrost bezrobocia zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju. Nie zmieniło się natomiast odniesienie poziomu bezrobocia w powiecie nowotomyskim do województwa i kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie nowotomyskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2020 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2020 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (104 osoby, w tym 74 kobiety), osoby pozostające bez zatrudnienia krótko 1-3 oraz 3-6 miesięcy (łącznie 178 osób, w tym 117 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (122 osoby, w tym 84 kobiety), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (109 osób, w tym 65 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Tomyślu.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Nowy Tomyśl funkcjonują szkoły podstawowe, ponadpodstawowe i przedszkola (w tym niepubliczne). Szkoły ponadpodstawowe prowadzone są przez Starostę Powiatu Nowotomyskiego. W mieście działa też placówka opieki nad dziećmi najmłodszymi – Żłobek „Złoty Promyk”. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Tomyślu	ul. Wierzbowa 1, 64-300 Nowy Tomyśl
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Nowym Tomyślu	ul. 3 Stycznia 12, 64-300 Nowy Tomyśl
3.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. F. Szoldrsiego	os. Północ 25, 64-300 Nowy Tomyśl
4.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Borui Kościelnej	ul. Szkolna 14, Boruja Kościelna, 64-300 Nowy Tomyśl
5.	Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Wytomyślu	ul. Szkolna 18, Wytomyśl, 64-300 Nowy Tomyśl
6.	Szkoła Podstawowa im. Leonarda Śliwińskiego w Sątopach	ul. Szkolna 3, Sątopy, 64-300 Nowy Tomyśl
7.	Zespół Przedszkolno-Szkolny w Bukowcu	ul. T. Kościelna 75, Bukowiec, 64-300 Nowy Tomyśl
8.	Szkoła Podstawowa w Jastrzębsku Starym (inny organ prowadzący)	Jastrzębsko Stare, Plac Kościelny 6, 64-300 Nowy Tomyśl
9.	Akademicka Szkoła Podstawowa – szkoła niepubliczna	Os. Północ 37a 64-300 Nowy Tomyśl
10.	Szkoła Podstawowa ARKA – szkoła niepubliczna	Ul. Ogrodowa 22 64-300 Nowy Tomyśl
11.	Przedszkole Nr 1 „Misia Uszatka” w Nowym Tomyślu	ul. Barteckiego 5, 64-300 Nowy Tomyśl
12.	Przedszkole Nr 2 „Plastusiowe Osiedle” w Nowym Tomyślu	Os. Batorego 19, 64-300 Nowy Tomyśl
13.	Przedszkole Nr 3 „Bajkowe Zacisze” w Nowym Tomyślu	ul. 3 Stycznia 70, 64-300 Nowy Tomyśl
14.	Przedszkole Nr 4 „Bolka i Lolka” w Nowym Tomyślu	Os. Północ 8, 64-300 Nowy Tomyśl
15.	Przedszkole Nr 5 „Słoneczko” w Nowym Tomyślu	ul. Nowa 23, 64-300 Nowy Tomyśl
16.	Przedszkole w Zespole Przedszkolno-Szkolnym w Bukowcu	ul. Kościelna 75, Bukowiec, 64-300 Nowy Tomyśl
17.	Niepubliczne Przedszkole „Bajkowy Zakątek” w Glinnie	Glinno, ul. Lipcowa 9, 64-300 Nowy Tomyśl
18.	Przedszkole Niepubliczne „Tęczowy Ogród” w Glinnie - niepubliczne	Glinno 228, 64-300 Nowy Tomyśl
19.	Przedszkole Pozytywnego Rozwoju w Nowym Tomyślu – niepubliczne	ul. Zbąszyńska 22, 64-300 Nowy Tomyśl

20.	Przedszkole Rodzinne „Arka” w Nowym Tomyślu - niepubliczne	ul. Ogrodowa 22, 64-300 Nowy Tomyśl
21.	Przedszkole Specjalne Akademia Edukacji Montessori „Małpi Gaj” Przedszkole Specjalne w Nowym Tomyślu - niepubliczne	ul. Wypoczynkowa 44a, 64-300 Nowy Tomyśl

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu.

Gmina Nowy Tomyśl w 2020 r. była organem prowadzącym 13 jednostek oświatowych, w tym 6 szkół podstawowych, 1 zespołu szkolno-przedszkolnego i 5 przedszkoli. Do placówek tych uczęszczało: 926 dzieci w 6 przedszkolach oraz 245 dzieci w oddziałach przedszkolnych w 4 szkołach podstawowych; łącznie 1 171 dzieci realizujących wychowanie przedszkolne oraz 2.602 uczniów szkół podstawowych klas I-VIII. W szkołach ponadpodstawowych kształciło się 1.932 młodzieży, a opiekę w żłobku znalazło 155 maluchów. Gmina zatrudniała nauczycieli na 427 etatach, w tym 323 etaty w szkołach podstawowych a 104 w przedszkolach. W szkołach ponadpodstawowych pracowało 142 nauczycieli, a w żłobku 26 opiekunów.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego i pielęgniarki, mogą również korzystać z pomocy logopedy i doradcy zawodowego. Warto dodać, że w roku szkolnym 2019/2020 gmina wypłacała stypendia dla uczniów uzdolnionych w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Nowy Tomyśl na kwotę 161.700 zł oraz świadczenia o charakterze socjalnym na kwotę 6.288 zł.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych i nauczania indywidualnego.

W 2020 roku gmina przystąpiła do dwóch projektów wspierających zdalne nauczanie, w ramach których zakupiła i przekazała uczniom 40 komputerów wraz z oprogramowaniem.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Nowy Tomyśl są Nowotomyski Ośrodek Kultury oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna.

Ośrodek zajmuje się rozpoznawaniem, rozbudzaniem i zaspokajaniem potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowaniem przez sztukę, ochroną i promocją twórców oraz dóbr kultury; opiekuje się także amatorskim ruchem artystycznym i twórczością ludową oraz sprawuje mecenat nad twórczością artystyczną. W szczególności Nowotomyski Ośrodek Kultury organizuje imprezy kulturalne, wystawy, konkursy, spotkania i uroczystości okolicznościowe. W placówce prowadzone są stałe zajęcia, m.in. taneczne, teatralne, plastyczne; działa sekcja kulinarna i brydżowa; funkcjonują zespoły muzyczne.

W strukturach Ośrodka Kultury działają dwa wiejskie domy kultury – w Bukowcu i Borui Kościelnej. W mieście funkcjonuje także i prowadzi działalność kulturalną Klub Osiedlowy Spółdzielni Mieszkaniowej. Na terenie gminy znajdują się świetlice wiejskie, które choć same nie prowadzą działalności kulturalnej są miejscem spotkań i integracji mieszkańców.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Obok podstawowej działalności Biblioteka prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne, aktywnie promując czytelnictwo. W budynku Biblioteki

mieści się także siedziba Nowotomyskiego Towarzystwa Kulturowego wspierającego i upowszechniającego różne formy życia kulturalnego.

Biblioteka posiada 5 filii, w: Borui Kościelnej, Bukowcu, Jastrzębsku Starym, Sątopach, Wytomyślu. W mieście działalność prowadzi także filia Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku księgozbiór biblioteki liczył 85.613 woluminów, liczba czytelników wyniosła 4.694, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz 91.153 woluminy. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet. Na wyposażeniu biblioteki jest 55 komputerów, w tym 35 podłączonych do sieci i dostępnych dla czytelników.

Ofertę kulturalną w gminie uzupełnia działalność Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa jedynej tego typu placówki muzealnej w Polsce, prezentującej eksponaty odnoszące się do tematyki uprawy wikliny i chmielu, przetwórstwa tych surowców oraz rzemiosła plecionkarskiego, wyrobów zarówno o charakterze użytkowym, jak i artystycznym. Muzeum prowadzi lekcje muzealne, warsztaty plecionkarskie, pokazy – wyplatania, jest też organizatorem Ogólnopolskich Plenerów Wikliniarskich. Na terenie gminy działa także szkoła artystyczna – Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia im. Witolda Lutosławskiego.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących na terenie gminy.

Tabela 3. Placówki kulturalne

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Nowotomyski Ośrodek Kultury w Nowym Tomyślu	Nowy Tomyśl, ul. Tysiąclecia 3
	Wiejski Dom Kultury w Bukowcu	ul. Sątowska 3, Bukowiec
	w tym: Wiejski Dom Kultury w Borui Kościelnej	ul. Wolsztyńska, Boruja Kościelna, 64-300 Nowy Tomyśl
2.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyślu	ul. W. Witosa 8, 64-300 Nowy Tomyśl
	Filia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Borui Kościelnej	Boruja Kościelna, 64-300 Nowy Tomyśl
	w tym: Filia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Bukowcu	Bukowiec, 64-300 Nowy Tomyśl
	Filia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Jastrzębsku Starym	Jastrzębsko Stare, 64-300 Nowy Tomyśl

	Filia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Sątopach	Sątopy, 64-300 Nowy Tomyśl
	Filia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Wytomyślu	Wytomyśl, 64-300 Nowy Tomyśl
3.	Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa w Nowym Tomyślu	ul. Olchowa 10, 64-300 Nowy Tomyśl
4.	Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu, Filia w Nowym Tomyślu	os. Północ 25, 64-300 Nowy Tomyśl
5.	Klub Osiedlowy Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Tomyślu	Os. Batorego 32, 64-300 Nowy Tomyśl
6.	Świetlice Wiejskie	Boruja Nowa, Cicha Góra, Chojniki, Kozie Łaski, Róża, Nowa Róża, Stary Tomyśl, Sękowo, Szarki, Przyłek, Sątopy, Wytomyśl, Glinno, Paproć, Jastrzębsko Stare
7.	Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nowym Tomyślu	Pl. Chopina 14, 64-300 Nowy Tomyśl

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu.

Gmina Nowy Tomyśl posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Jarmark Chmielo-Wikliniarski, Konkursy modeli kartonowych, Nowotomyski Festiwal Improwizacji i Kabaretu, Śpiewniki domowe, Chóralny Podkoziołek, kino objazdowe, Ogólnopolski Big Band Festiwal, Turniej Wsi, kiermasze świąteczne, Pastorałka Nowotomyska, wystawy, konkursy, spotkania o charakterze literackim i kulturowym.

Organizowaniem działalności z zakresu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie zajmuje się Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowym Tomyślu. Na terenie gminy organizowane są liczne imprezy o charakterze sportowym, np. turnieje siatkowe, w unihokeja, koszykówki, zawody w piłce plażowej, w piłce nożnej, rajdy rowerowe, itp. Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Gminne obiekty sportowo-rekreacyjne

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Stadion Miejski w Nowym Tomyślu	ul. Ogrodowa 22, 64-300 Nowy Tomyśl
2.	Strefa sportu (lodowisko, siłownia zewnętrzna, strzelnica, gra boules, skatepark, boisko do koszykówki, boiska)	Os. Północ i Park Miejski, 64-300 Nowym Tomyślu

	do siatkówki plażowej, przyrządy do uprawiania streetworkout, „Orlik”)	
3.	Wielofunkcyjna Hala Sportowo-Widowiskowa w Nowym Tomyślu	Os. Północ 25, 64-300 Nowy Tomyśl
4.	Salę sportowe przy szkołach podstawowych	64-300 Nowy Tomyśl
5.	Boisko sportowe w Borui Kościelnej	Boruja Kościelna, 64-300 Nowy Tomyśl
6.	Boisko sportowe w Bukowcu	Bukowiec, 64-300 Nowy Tomyśl
7.	Boisko sportowe, siłownia zewnętrzna w Jastrzębsku Starym	Jastrzębsko Stare, 64-300 Nowy Tomyśl
8.	Boisko sportowe, siłownia zewnętrzna w Przyłęku	Przyłek, 64-300 Nowy Tomyśl
9.	Siłownia zewnętrzna w Sękowie	Sękowo, 64-300 Nowy Tomyśl
10.	Siłownia zewnętrzna w Sątopych	Sątopy, 64-300 Nowy Tomyśl

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu.

Gmina Nowy Tomyśl posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. O jej atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim malownicze krajobrazy - na terenie gminy znajduje się Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Glińskie Góry i Park im. Feliksa Szołdrskiego – oraz pielęgnowane i popularyzowane tradycje wikliniarstwa i chmielarstwa. W Nowym Tomyślu stoi największy na świecie kosz wiklinowy wpisany do Księgi Rekordów Guinnessa. Na terenie gminy zlokalizowane są również zabytki architektury sakralnej, m.in. Kościół św. Michała Archaniola z końca XVIII wieku w Wytomyślu, drewniany kościół pw. Św. Marcina z początku XVIII wieku w Bukowcu, kościół w Jastrzębsku Starym oraz inne ciekawe obiekty, jak np. wiatrak koźlak zbudowany w 1753 roku w Borui Starej; tężnia solankowa w Nowym Tomyślu. W gminie wytyczono Szlak Turystyczno-Historyczny oraz ścieżki przyrodnicze i edukacyjne.

Atrakcją Nowego Tomyśla jest „Park Feliksa”, w którym znajduje się działające od 1974 r. ZOO.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Nowy Tomyśl funkcjonują 3 zakłady opieki zdrowotnej, w tym 2 niepubliczne, prowadzonych jest 55 prywatnych praktyk lekarskich oraz działa 12 aptek. Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej w gminie przedstawia poniższa tabela.

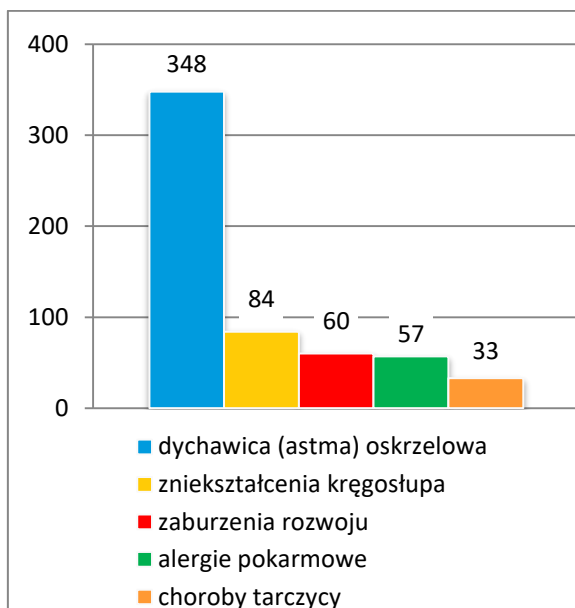
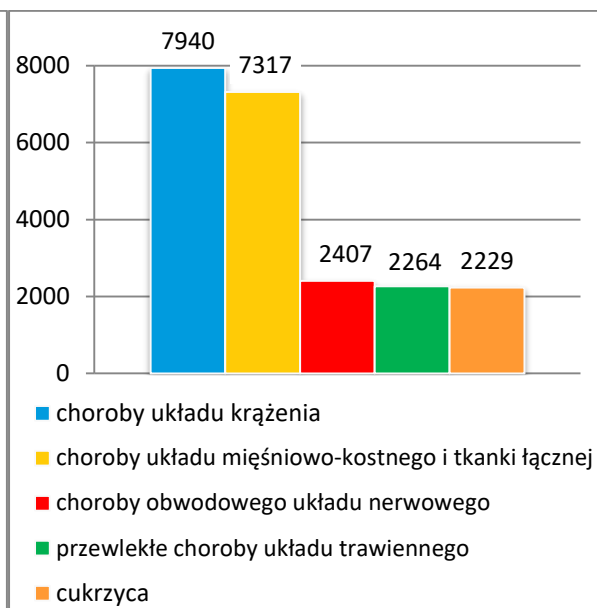
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres jednostki
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Tomyślu	ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Panaceum”	ul. Poznańska 30 i Os. Batorego 62, 64-300 Nowy Tomyśl, Boruja Kościelna, ul. Wolsztyńska 6, 64-300 Nowy Tomyśl
3.	Medyczne Centrum „Zdrovita”	ul. Zbąszyńska 8, 64-300 Nowy Tomyśl, Bukowiec, ul. Sątowska 5, 64-300 Nowy Tomyśl,

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku, w stosunku do lat 2018-2019, spadła liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (odpowiednio 155.385 i 263.598 w 2018 r., 158.908 i 262.448 w 2019 r., 145.022 i 233.636 w 2020 r.). Wpływ na spadek liczby udzielonych porad miała pandemia zakaźnej choroby COVID-19, wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzone u dzieci i młodzieży w 2020 roku**Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzone u osób dorosłych w 2020 roku**

Źródło danych: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Tomyślu, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Panaceum” w Nowym Tomyślu oraz Medyczne Centrum „Zdrovita” w Nowym Tomyślu.

W 2020 roku Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Tomyślu, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Panaceum” w Nowym Tomyślu oraz Medyczne Centrum „Zdrovita” w Nowym Tomyślu sprawowali także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

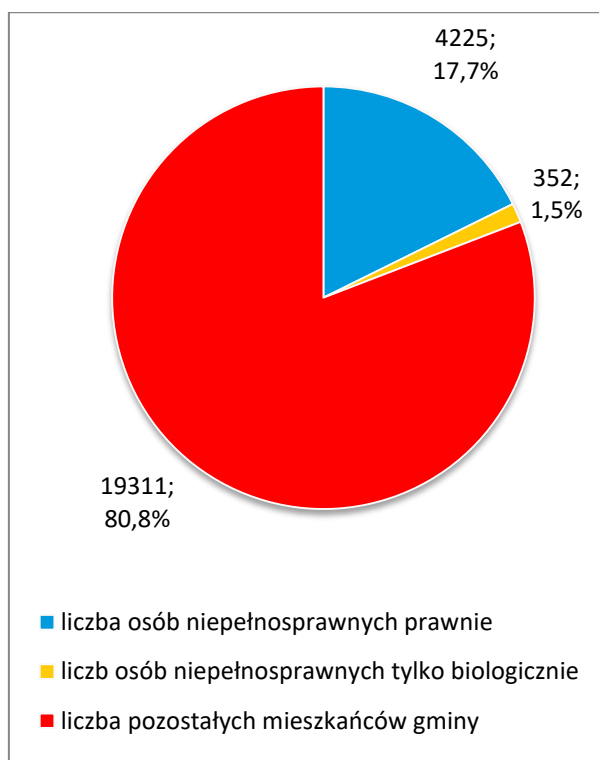
Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki

ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

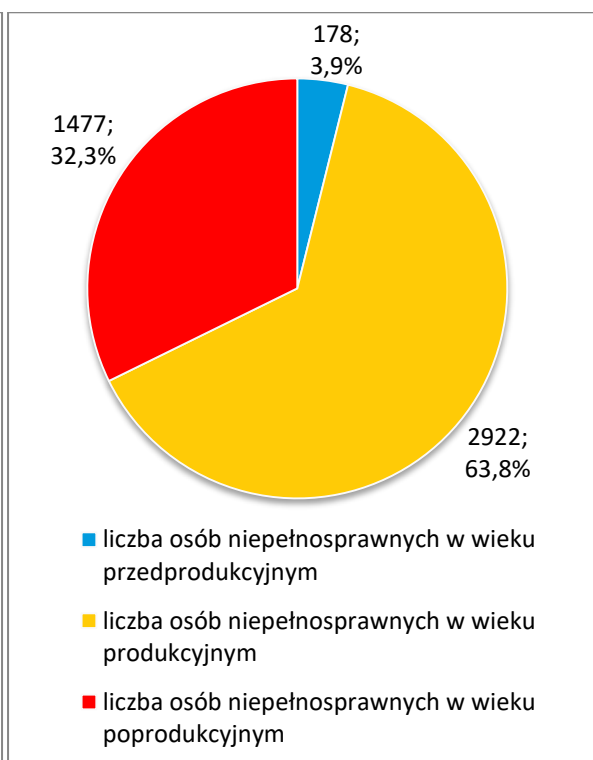
W 2002 roku w gminie Nowy Tomyśl mieszkało 4.577 osób niepełnosprawnych, w tym 2.081 mężczyzn i 2.496 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (4.225 osób, tj. 92,3%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 352 osób (7,7%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 19,2%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (2.922 osoby, tj. 63,8%) i poprodukcyjnym (1.477 osób, tj. 32,3%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 20. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

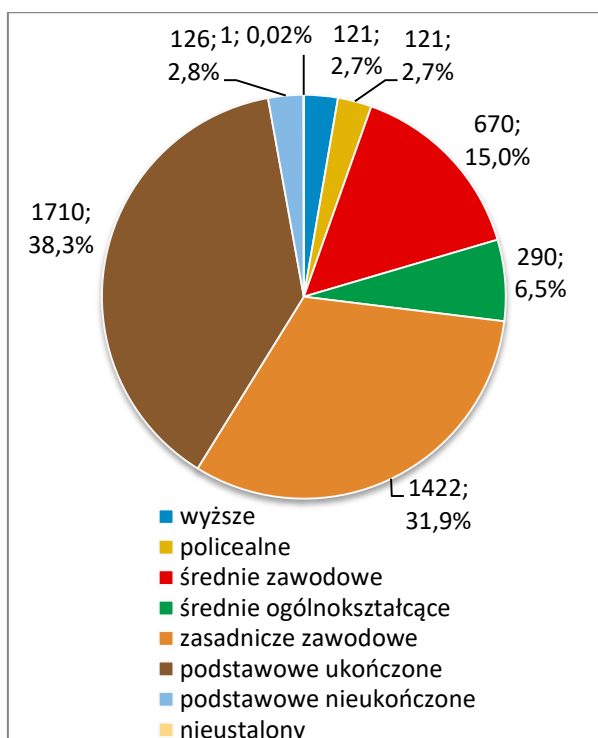

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 19,5% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 52,7%.

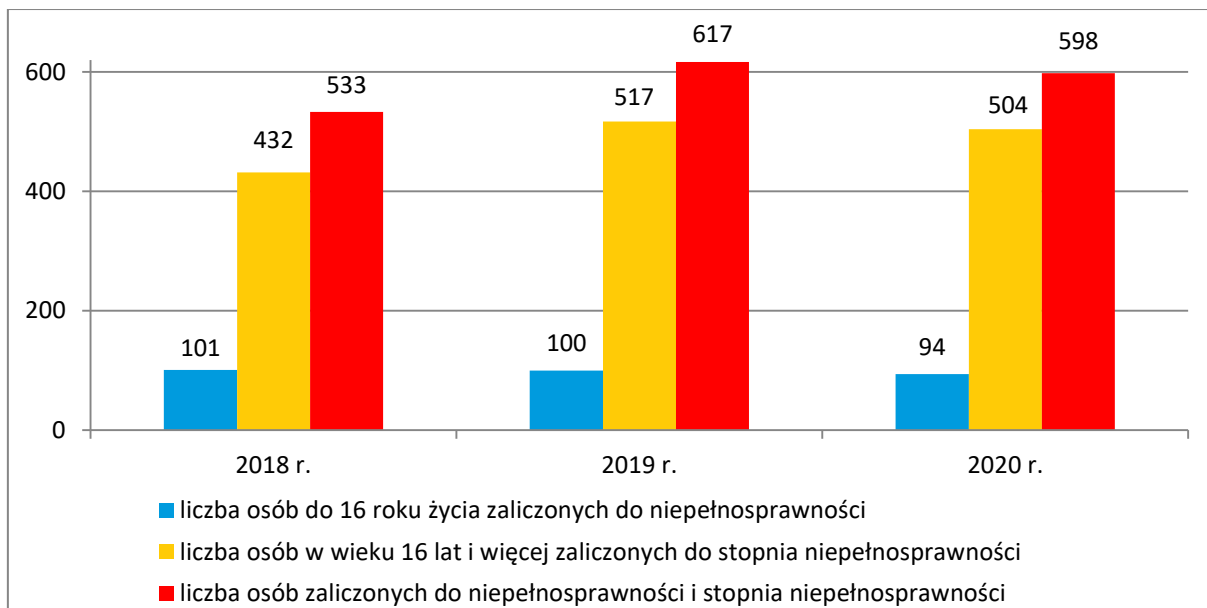
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (1.710 osób, tj. 38,3%) i zasadniczym zawodowym (1.422 osoby, tj. 31,9%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (3.340 osób, tj. 73%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku**Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku**

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Nowy Tomyśl zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomyślu. Według jego danych, w 2020 roku liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) była niższa niż w latach 2018-2019 (101 w 2018 r., 100 w 2019 r., 94 w 2020 r.), z kolei liczba wydanych w latach 2019-2020 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) była wyższa niż w 2018 roku (432 w 2018 r., 517 w 2019 r., 504 w 2020 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Nowym Tomyślu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomyślu.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

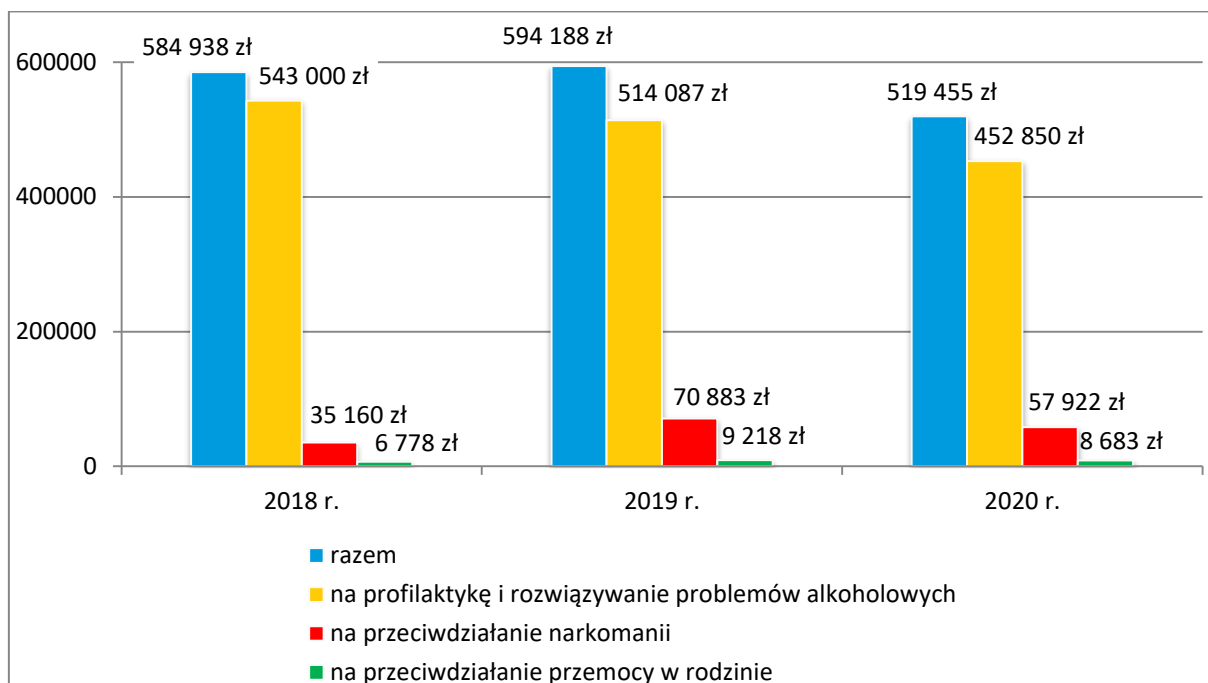
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

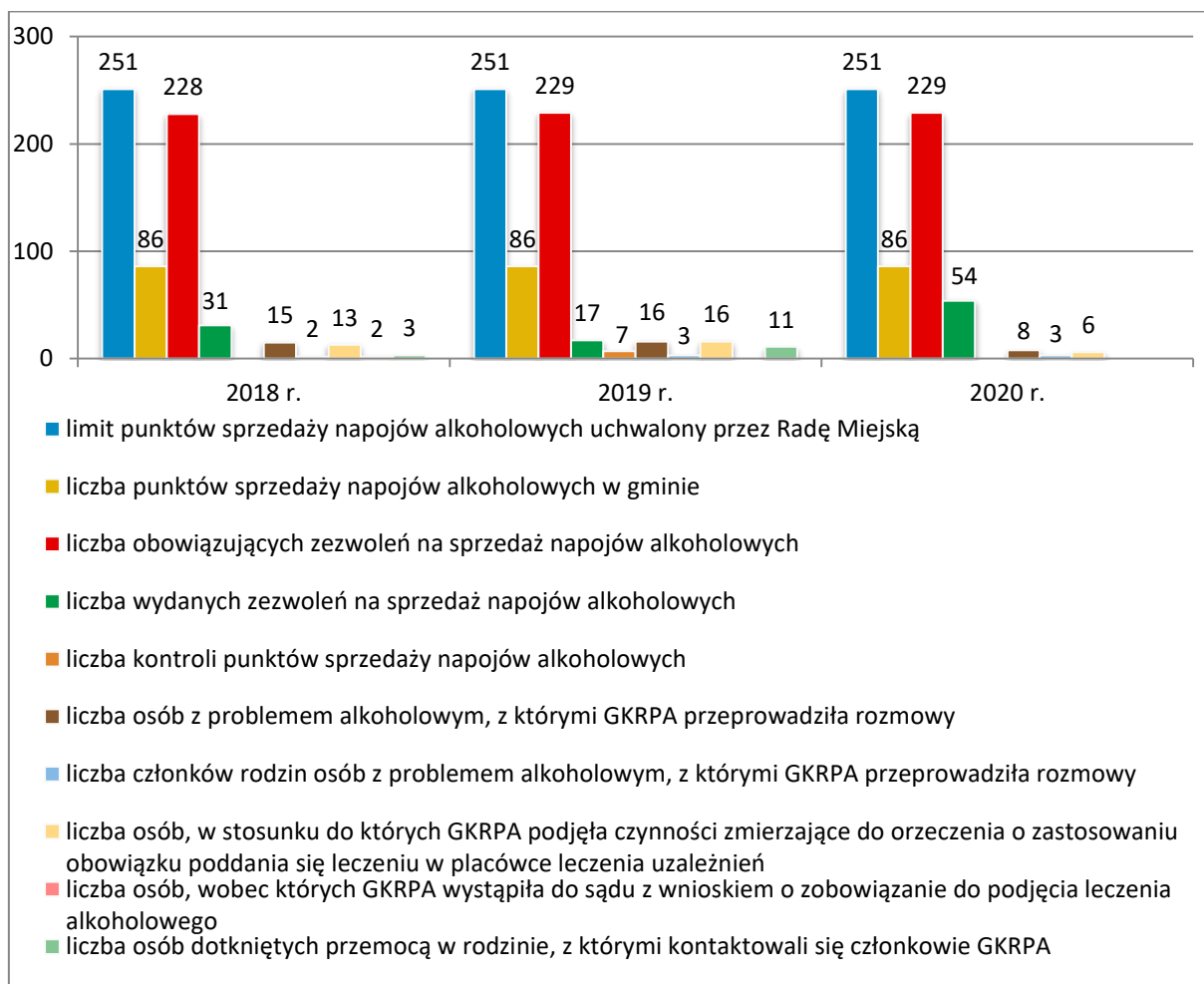
Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Nowy Tomyśl w latach 2018-2020.

Wykres 24. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu.

W 2020 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była niższa niż w latach 2018-2019 (584.938 zł w 2018 r., 594 zł w 2018 r., 130.974 w 2019 r.). Wpływ na to miała pandemia zakaźnej choroby COVID-19, wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2.

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Nowy Tomyśl, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 25. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2018-2020

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego.

W latach 2018-2020 uchwalony przez Radę Miejską limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był na tym samym poziomie (po 251 w każdym). Zwiększenie w 2018 roku limitu wynikało przede wszystkim ze zmiany przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która zobligowała Radę Gminy do ustalenia również limitu odnoszącego się do zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, na które do 2018 roku limity nie obowiązywały.

W analizowanym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była taka sama (po 86 w każdym roku), a liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była zbliżona (228 w 2018 r., po 229 w latach 2019-2020). Z kolei liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów

alkoholowych po spadku w 2019 roku, rok później ponad trzykrotnie wzrosła (31 w 2018 r., 17 w 2019 r., 54 w 2020 r.).

W latach 2018-2020 GKRPA podejmowała również czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do 13 osób w 2018 r., 16 osób w 2019 r. i 6 osób w 2020 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec 2 osób w 2018 r.)

W latach 2018 roku członkowie GKRPA kontaktowali się z 3 sprawcami przemocy w rodzinie, a w 2019 roku z 5 ofiarami i 6 sprawcami przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Nowym Tomyślu – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Narkotykowym, Punkt Interwencji Kryzysowej, Punkt Konsultacyjny dla Rodzin, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Grupa samopomocowa AA, Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych, Świetlica Socjoterapeutyczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i działające przy nim Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Mieszkanie chronione dla ofiar przemocy, Komenda Powiatowa Policji, a także Świetlice Profilaktyczne przy Szkołach Podstawowych w Borui Kościelnej i Sątopach.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Narkotykowym w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Punkt Interwencji Kryzysowej w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp. 2b, 64-300 Nowy Tomyśl
Punkt Konsultacyjny dla Rodzin w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nowym Tomyślu	ul. Piłsudskiego 8, 64-300 Nowy Tomyśl
Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu	ul. Piłsudskiego 8, 64-300 Nowy Tomyśl
Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp. 1, 64-300 Nowy Tomyśl
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychicznie Chorych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ciborzu	Cibórz 5, 66-213 Skąpe
Grupa samopomocowa AA w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Świetlica Socjoterapeutyczna w Nowym Tomyślu	ul. Powstańców Wlkp., 64-300 Nowy Tomyśl
Świetlica Profilaktyczna przy Szkole Podstawowej w Borui Kościelnej	Boruja Kościelna, ul. Szkolna 12, 64-300 Nowy Tomyśl
Świetlica Profilaktyczna przy Szkole Podstawowej w Sątopach	Sątopy, ul. Szkolna 3, 64-300 Nowy Tomyśl
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu	ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl
Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu	ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl
Mieszkanie chronione dla ofiar przemocy	ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl
Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomyślu	ul. Tysiąclecia 3a, 64-300 Nowy Tomyśl

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu.

W Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym dyżury pełni dwóch terapeutów, a w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla osób z problemem narkotykowym – jeden terapeuta. W latach

2018-2020 w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym wsparciem objęto odpowiednio 200, 182 i 203 osoby z problemem alkoholowym, odpowiednio 25, 30 i 67 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików), odpowiednio 8, 10 i 5 osób doznających przemocy w rodzinie oraz po 2 w każdym roku osoby stosujące przemoc w rodzinie.

W Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin świadczona jest pomoc dla osób z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz współuzależnionych. W 2020 roku w Punkcie udzielono 270 porad dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i 5 osobom z problemem narkotykowym.

Punkt Interwencji Kryzysowej organizuje i prowadzi poradnictwo rodzinne oraz udziela wsparcia emocjonalnego osobom i rodzinom w kryzysie. W latach 2018-200 pomoc w Punkcie uzyskały odpowiednio 3, 5 i 2 osoby.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu wynika, że w latach 2018-2020 liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu alkoholizmu nieznacznie zmniejszała się z roku na rok (53 rodziny liczące 91 osób w 2018 r., 50 rodzin liczących 71 osób w 2019 r., 48 rodzin liczących 67 osób w 2020 r.). Jednocześnie Ośrodek udzielał wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą (2 rodzinom liczącym 11 osób w 2018 r., 4 rodzinom liczącym 13 osób w 2019 r., 6 rodzinom liczącym 19 osób w 2020 r.) oraz osobom zmagającym się z problemem narkomanii (2 w 2019 r., 4 w 2020 r.).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu zapewniał również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2018 roku objął on wsparciem 121 osób, w 2019 roku 140 osób, a w 2020 roku 112 osób. W celu pomocy osobom dotkniętym przemocą powołano w latach 2018-2021 odpowiednio 19, 32, 24 i 37 grup roboczych. W 2020 roku liczba odbytych posiedzeń grup roboczych z powodu obostrzeń związanych z pandemią COVID-19 była mniejsza niż w latach wcześniejszych (124 w 2018 r., 138 w 2019 r. 96 w 2020 r.). W roku 2021 do dnia 31 października liczba posiedzeń ponownie wzrosła i odbyło się 146 posiedzeń grup roboczych.

Świetlica socjoterapeutyczna w Nowym Tomyślu oraz świetlice profilaktyczne w Borui Kościelnej i Sątopach są placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży realizującymi w ramach swojej działalności m.in. program

socjoterapeutyczny i opiekuńczo-wychowawczy. Z oferty świetlic korzystają dzieci pochodzące m.in. z rodzin zmagających się z problemami uzależnień i przemocy. W 2020 roku Świetlica socjoterapeutyczna w Nowym Tomyślu objęła wsparciem 22 dzieci, a świetlice profilaktyczne w Borui Kościelnej i Sątopach odpowiednio 15 i 12 dzieci. Warto dodać, że do września 2020 roku na terenie gminy działała również Świetlica profilaktyczna w Jastrzębsku Starym, która w analizowanym roku objęła wsparciem 10 dzieci.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych, imprez sportowych, szkoleń i warsztatów dla nauczycieli, zajęć świetlicowych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2020 roku rekomendowanymi przez PARPA programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży objęto 450 uczniów i 15 nauczycieli i 60 rodziców, innymi programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży – 1.250 uczniów i 48 nauczycieli, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 420 osób, a w szkoleniach i warsztatach z zakresu profilaktyki problemowej – 190 nauczycieli.

W 2020 roku organizowano, realizowano i uczestniczono m.in. w takich przedsięwzięciach, jak: kampanie pn. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Alkohol – Przemoc – STOP”, „Bezpieczny Trzeźwy Kierowca”, Dzień Profilaktyki, zajęcia w ramach programu pn. „Deбата”, warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień od narkotyków i dopalaczy oraz umiejętności radzenia sobie z odmawianiem, szkolenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i terapeutów uzależnień, szkolenia dla nauczycieli w ramach programów pn. „Domowi Detektywi” i „Fantastyczne Możliwości”, poświęcone rozpoznawaniu i reagowania na problem uzależnienia u uczniów, warsztaty pn. „Jak prawidłowo komunikować się z rodzicami uczniów w zakresie uzależnień”, szkolenia dla grup zawodowych zajmujących się uzależnieniami i przemocą pn. „Realizacja procedury Niebieskie Karty i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w czasach zagrożenia COVTD-19”, „Sytuacja dziecka w okresie pandemii – jak diagnozować przemoc

i udzielać wsparcia” oraz „Działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie – nowe przepisy, czas pandemii – nowe wyzwania”.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Nowy Tomyśl występuje problem bezdomności a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu. W 2018 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 16 osób, w 2019 roku 13 osób, a w 2020 roku 12 osób.

Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Gmina Nowy Tomyśl nie mając na swoim terenie ośrodków wsparcia dla osób bezdomnych kieruje osoby będące w kryzysie bezdomności do następujących placówek: Dom Stowarzyszenia Integracyjnego Wspólnoty Barka w Chudopczycach (64-423 Chudopczyce 27), Dom Stowarzyszenia Integracyjnego Wspólnoty Barka we Władysławowie (Władysławowo 68, 64-310 Lwówek), Schronisko dla osób bezdomnych Markot w Gościejewie (Gościejewo 52a, 64-610 Rogoźno), Schronisko dla osób bezdomnych Markot w Poznaniu (ul. Borówki 8, 61-304 Poznań), Schronisko dla osób bezdomnych Markot w Rożnowicach (Rożnowice 33, 64-610 Rogoźno Wielkopolskie). Placówki te zapewniają osobom bezdomnym całodobowe schronienie, odzież, środki higieny,

umożliwiają kontakt z lekarzem, a także prowadzi pracę socjalną i udzielają doraźnych porad.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Nowy Tomyśl czuwa Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomyślu (ul. Tysiąclecia 3a, 64-300 Nowy Tomyśl). Według jej danych, w 2020 roku na terenie gminy odnotowano 68 przestępstw, wśród których dominowały przestępstwa polegające na kradzieży, w tym kradzieży z włamaniem (41). W przypadku stwierdzonych przestępstw ujawniono 30 sprawców w wieku od 21 do 68 lat. Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2020 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2020 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców
kradzież z włamaniem	23	7
kradzież cudzej rzeczy	18	14
znęcanie się nad rodziną	17	5
uszkodzenie mienia	10	4

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomyślu.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Systematycznie udzielają mieszkańcom porad dotyczących m.in. mechanizmów

oszustw („na wnuczka”, „na policjanta”, „na amerykańskiego żołnierza”), bezpieczeństwa w sieci, przemocy domowej. Należy dodać, dzielnicowi z powiatu nowotomyskiego prowadzą działania w oparciu o plany działań priorytetowych dla swoich rejonów służbowych – narzędzie, które ma poprawić skuteczność współdziałania dzielnicowego z mieszkańcami na rzecz poprawy bezpieczeństwa w danym rejonie. Plany działań priorytetowych i określone w nich zadania wynikają z informacji uzyskanych m.in. ze spotkań dzielnicowego ze społeczeństwem, bieżącej lustracji rejonu i debat społecznych.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl prowadzone są w trybie priorytetowym następujące działania: związane z problemem spożywania alkoholu oraz zakłócenia ładu i porządku publicznego w rejonie przyległym do szkoły Podstawowej nr 3 na Osiedlu Północ w Nowym Tomyślu, związane z problemem spożywania alkoholu, zakłócania ładu i porządku publicznego, zaśmiecaniem jak i aktami wandalizmu na terenie placów zabaw mieszczących się w rejonie bloków na Osiedlu Stefana Batorego w Nowym Tomyślu, nieprzestrzegania przepisów ruchu drogowego, nieprawidłowego parkowania, spożywania alkoholu oraz zakłócenia ładu i porządku publicznego w rejonie Parku Feliksa w Nowym Tomyślu.

Działania Policji na rzecz bezpieczeństwa w gminie wspiera Straż Miejska w Nowym Tomyślu (ul. Poznańska 33, 64-300 Nowy Tomyśl). Strażnicy zajmują się m.in. utrzymaniem porządku publicznego i bezpieczeństwa, kontrolowaniem niskiej emisji, monitoringiem wizyjnym, zabezpieczaniem błakających się zwierząt.

W analizowanym roku strażnicy miejscy wylegitymowali w celu ustalenia tożsamości 395 osób; 203 osoby ukarali mandatami karnymi, a 192 osoby pouczyli. Interwencje strażników dotyczyły w szczególności: bezpieczeństwa i porządku w komunikacji (347), bezpieczeństwa osób i mienia (10), zabezpieczenia urządzeń użytku publicznego (19), przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości (9) oraz stosowania się do zapisów ustawy o odpadach (11).

Istotne znaczenie dla mieszkańców miasta ma także bezpieczeństwo pożarowe. W Nowym Tomyślu znajduje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (ul. Powstańców Wielkopolskich 2a, 64-300 Nowy Tomyśl) a na terenie gminy działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych – w Borui Kościelnej, Bukowsku, Jastrzębsku Starym, Róży, Sątopach i Wytomyślu.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Nowy Tomyśl zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2020 roku kadrę OPS-u stanowiło 46 osób, w tym 4 osoby kadry kierowniczej i 11 pracowników socjalnych. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, nie mniej niż 3 pracowników.

W strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonowały następujące komórki: dział metodyczny, dom dziennego pobytu, sekcja ds. świadczeń pomocy społecznej, sekcja ds. świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, sekcja finansowo-księgowa, samodzielne stanowisko ds. pracowniczych, samodzielne stanowisko ds. obsługi prawnej, dział usług opiekuńczych. Dodatkowo, w oparciu o umowę zlecenia OPS zatrudniał m.in. psychologów, pedagoga, rehabilitantów, opiekunki społeczne oraz osoby

świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w OPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra OPS-u w 2020 roku

liczba osób	
kadra kierownicza	4
pracownicy socjalni	11
pozostali pracownicy	31
pracownicy sekcji ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	11
w tym: pracownicy sekcji ds. świadczeń pomocy społecznej	3
pracownicy działu usług opiekuńczych	7
pracownicy domu dziennego pobytu	3
inni pracownicy	7

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W 2020 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były wyższe niż w latach 2018-2019 (36.729.521 zł w 2018 r., 46.053.576 zł w 2019 r., 56.841.178 zł w 2020 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które wydatki wzrosły z 18.539.053 zł w 2018 roku do 35.853.872 zł w 2020 roku.

W analizowanym okresie stale rosły środki finansowe przeznaczone na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (z 685.446 w 2018 r. do 942.785 zł w 2020 r.), świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (z 9.638.362 zł w 2018 r. do 10.348.879 zł w 2020 r.) oraz tworzenie i funkcjonowanie żłobków (z 1.403.084 zł w 2018 r. do 2.150.135 zł w 2020 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2018-2020

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2018 r.	w 2019 r.	w 2020 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	35.160	70.883	57.922
przeciwdziałanie alkoholizmowi	543.030	514.087	452.580
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	619.876	729.244	705.655
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6.778	9.218	8.683
składki na ubezpieczenia zdrowotne	114.398	53.034	50.620
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	413.520	421.806	476.025
dodatki mieszkaniowe	0	174.497	220.349
zasiłki stałe	675.684	659.988	621.274
Ośrodek Pomocy Społecznej	2.052.557	2.241.268	2.792.644
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	685.446	830.752	942.785
pomoc w zakresie dożywiania	306.283	310.000	330.014
pozostała działalność	0	0	234
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność	234.261	233.584	222.087
rodzina			
świadczenie wychowawcze	18.539.053	26.622.596	35.853.872
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	9.638.362	10.082.019	10.348.879
wspieranie rodziny	1.180.585	1.275.727	1.296.559
tworzenie i funkcjonowanie żłobków	1.403.084	1.482.552	2.150.135
dzienni opiekunowie	0	14.400	15.600
rodziny zastępcze	235.424	213.988	182.696
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	X	76.265	88.013
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	46.020	37.668	24.522
ogółem	36.729.521	46.053.576	56.841.178
w tym w budżecie OPS-u	34.748.247	43.797.157	53.998.543

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

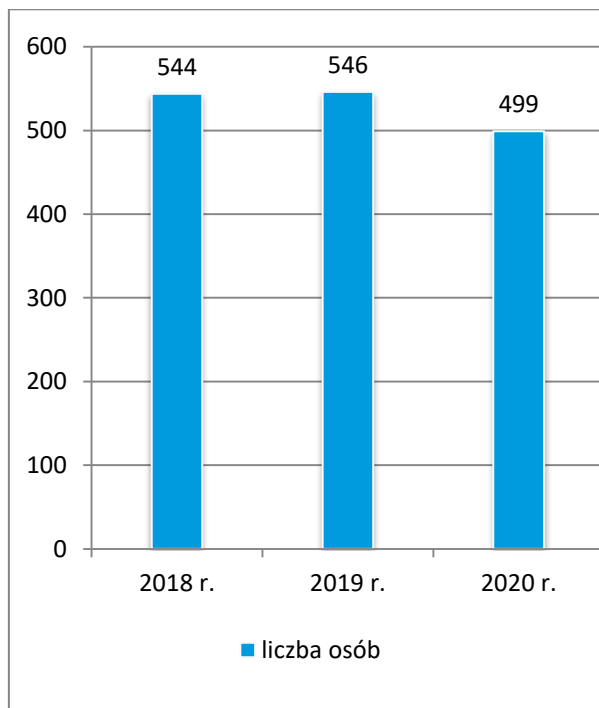
W 2020 roku liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, była niższa niż w latach 2018-2019 (544 w 2018 r., 546 w 2019 r., 499 w 2020 r.). Z kolei w latach 2019-2020 liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, była mniejsza niż w 2018 roku (666 w 2018 r., po 646 w latach 2019-2020).

Na zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (476 w 2018 r., 474 w 2019 r., 476 w 2020 r.), natomiast liczba osób w rodzinach pobierających świadczenie niepieniężne zmniejszała się z roku na rok (z 404 w 2018 r. do 354 w 2020 r.).

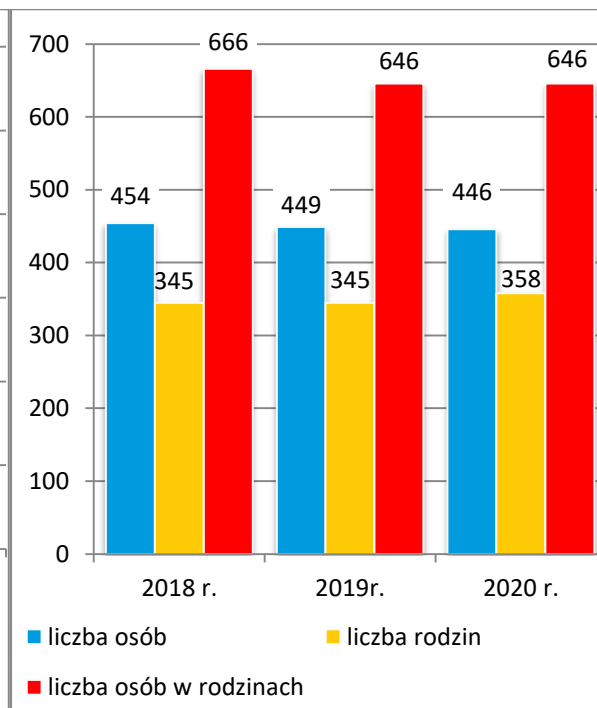
W analizowanym okresie liczba osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy stale zwiększała się (z 666 w 2018 r. do 739 w 2020 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

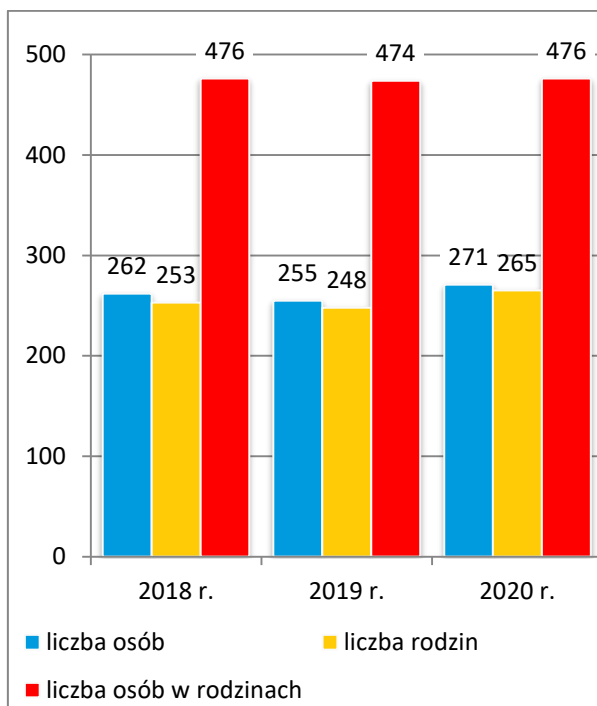
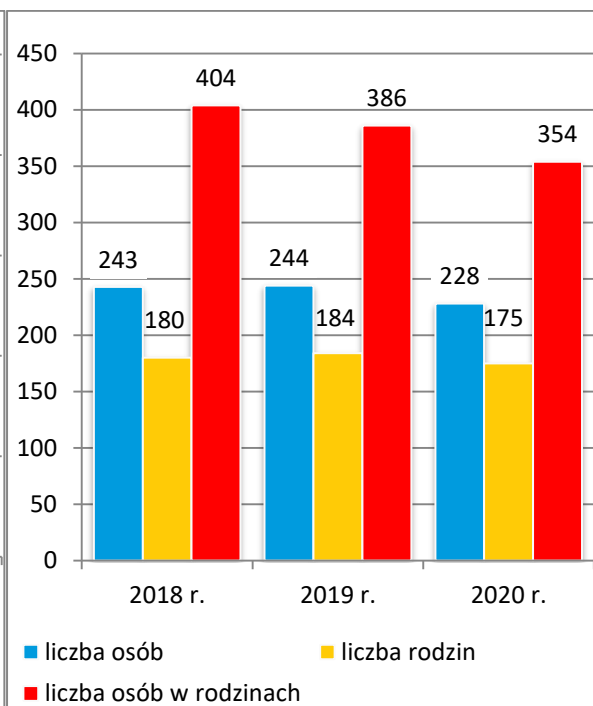
Wykres 26. Osoby w gminie, którym w latach 2018-2020 udzielono pomocy i wsparcia

Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie

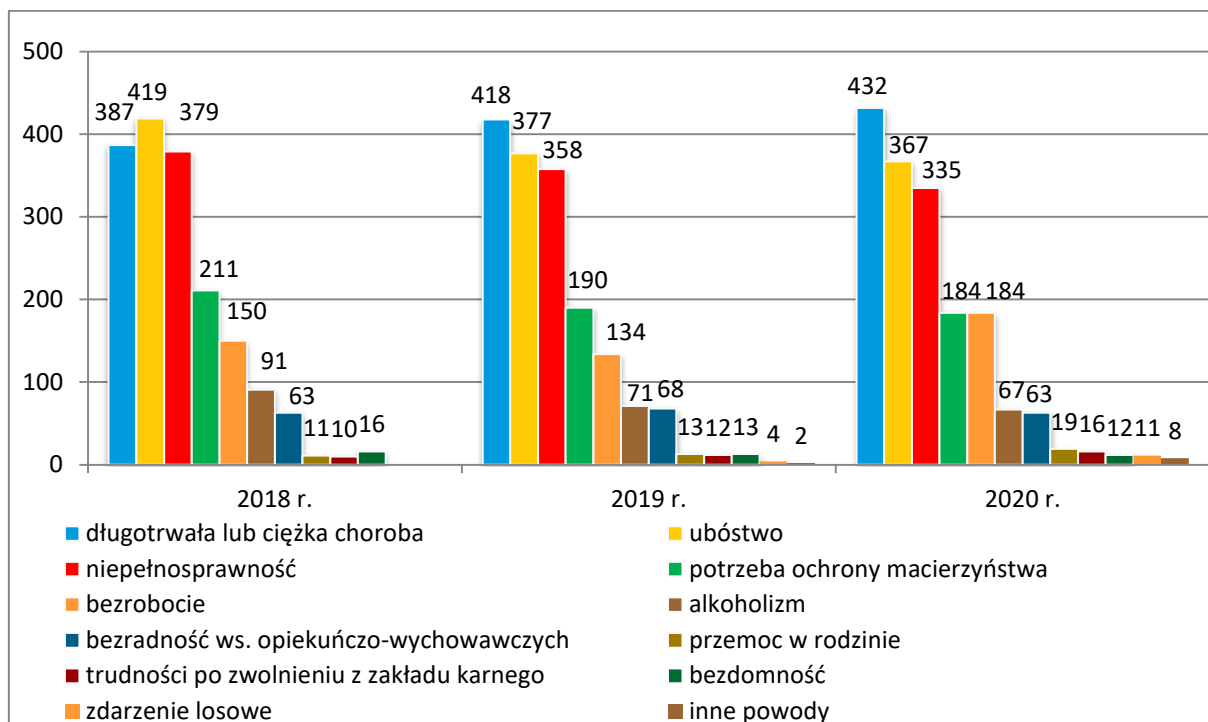

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie pieniężne**Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie niepieniężne**

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2018-2020 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, żyjące w ubóstwie oraz zmagające się z niepełnosprawnością. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W latach 2018-2020 stale zwiększała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (z 387 w 2018 r. do 432 w 2020 r.). Jednocześnie systematycznie zmniejszała się liczba beneficjentów dotkniętych ubóstwem (z 419 w 2018 r. do 367 w 2020 r.), zmagających się z niepełnosprawnością (z 379 w 2018 r. do 335 w 2020 r.) oraz wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (211 w 2018 r., 190 w 2019 r., 184 w 2020 r.). Warto zauważyć, że w 2020 roku wzrosła liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia (150 w 2018 r., 134 w 2019 r., 184 w 2020 r.).

Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów korzystających z pomocy w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności wymienić można wprowadzenie Rządowego Programu „500+”. Należy jednak zaznaczyć, że choć świadczenie wychowawcze stanowi realną pomoc dla rodzin z dziećmi, to jednak, z uwagi na brak jego waloryzacji od momentu wprowadzenia, poziom wsparcia dla rodzin ubogich w ramach tego świadczenia zmniejsza się. Szczególnej uwagi wymaga tzw. ubóstwo senioralne

(dotyczy to głównie osób nabywających emeryturę na nowych zasadach) oraz rodzin z osobami niepełnosprawnymi, które w zdecydowanej większości są nieaktywne zawodowo.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez OPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2020-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2018-2020

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2018r.	2019 r.	2020 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
pieniężne	zasiłek stały	129	127	115	675.684	659.998	621.274
	zasiłek okresowy	57	54	76	95.155	93.558	138.067
	zasiłek celowy	234	215	252	452.858	474.235	534.718
niepieniężne	posiłek	162	155	137	156.219	139.130	121.148
	schronienie	2	3	3	7.156	16.986	9.135
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	3	2	3.908	11.147	7.984
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	23	27	25	619.876	651.702	705.655
usługi	usługi opiekuńcze	82	85	79	532.796	575.352	615.417
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	11	13	18	138.745	255.400	300.038
	poradnictwo specjalistyczne	35*	36*	38*	X	X	X
	praca socjalna	348*	417*	367*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	13*	4*	8*	X	X	X
	kontrakt socjalny	6	23	3	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X

wspieranie rodziny i pieczy zastępczej	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	22* (2)	30* (2)	30* (2)	X	X	X
	liczba dzieci w pieczy zastępczej/odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	(22) 235.424	(24) 213.979	(21) 182.696	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2018-2020 był zasiłek stały. Jest to świadczenie przysługujące osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku, niepełnosprawności. W latach 2018-2020 liczba osób nim objętych nieznacznie zmniejszała się z roku na rok (ze 129 w 2018 r. do 115 w 2020 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 i 2020 r. Program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu mogą być także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2018-2020 liczba osób objętych posiłkiem zmniejszała się z roku na rok (ze 162 w 2018 r. do 132 w 2020 r.).

W gminie Nowy Tomyśl osoby nieotrzymujące posiłku w naturze pobierały świadczenie pieniężne na zakup żywności – w 2020 roku z takiego rozwiązania skorzystało 227 rodzin, w tym 93 zamieszkujące tereny wiejskie.

Ważną formą wsparcia niepieniężnego w latach 2018-2020 było także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Ich liczba była zbliżona (23 w 2018 r., 27 w 2019 r., 25 w 2020 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2018-2020 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną ulegała wahaniom (348 w 2018 r., 417 w 2019 r., 367 w 2020 r.). Praca socjalna świadczona w gminie obejmowała m.in. udzielanie porad, informacji, prowadzenie rozmów, udzielanie pomocy w załatwianiu spraw klientów a także osobiste interwencje pracowników socjalnych w różnych instytucjach. W ramach organizowania pomocy o charakterze interdyscyplinarnym OPS podejmował działania we współpracy z innymi podmiotami a pracownicy socjalni utrzymywali stały kontakt z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, psychologami, sołtysami, policją.

Istotne znaczenie wśród usług miało także świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w 2020 roku spadła w porównaniu z latami poprzednimi (82 w 2018 r., 85 w 2019 r., 79 w 2020 r.), a liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi wzrosła (11 w 2018 r., 13 w 2019 r., 18 w 2020 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W latach 2018-2020 z rodzinami wymagającymi wsparcia pracowało 2 asystentów rodziny. W 2018 roku pod ich opieką pozostawały 22 rodziny, a w latach 2019-2020 – 30 rodzin. Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej (za 22 w 2018 r., za 24 w 2019 r. oraz za 21 w 2020 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2018-2020

dzieci w pieczy zastępczej		2018 r.	2019 r.	2020 r.
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem		22	24	21
w tym:	liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	11	11	9
	liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	11	13	12

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W latach 2018-2020 OPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W skład Zespołu wchodzi, obok przedstawicieli pomocy społecznej, funkcjonariusze policji, sądu, pracownicy ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkowie organizacji pozarządowych. W latach 2018-2020 do Zespołu wpłynęły odpowiednio 20, 32 i 24 „Niebieskie Karty” oraz powołano odpowiednio 19, 32 i 24 grupy robocze. W 2020 roku liczba odbytych posiedzeń grup roboczych była mniejsza niż w latach 2018-2019 (124 w 2018 r., 138 w 2019 r., 96 w 2020 roku).

W gminie Nowy Tomyśl realizowane są 3 programy pomocy rodzinom wielodzietnym – ogólnopolski, wielkopolski i lokalny. Koordynacją wszystkich zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu. W ramach programu ogólnopolskiego, w 2020 roku wydano uprawnionym 106 rodzinom Karty Dużej Rodziny (przy czym łącznie z kartami wydanymi w latach poprzednich Kartę Dużej Rodziny posiadały 983 rodziny). Z kolei w ramach programu wielkopolskiego w 2020 roku Wielkopolską Kartę Rodziny wydano 8 rodzinom (łącznie posiadało ją 313 rodzin). Do marca 2020 roku OPS był koordynatorem lokalnego programu osłonowego „Karta Rodziny 3+”, a od marca 2020 roku wprowadzonego uchwałą Rady Miejskiej programu „Karta Dużej Rodziny Gminy Nowy Tomyśl”. Uczestnictwo w programie umożliwia rodzinom wielodzietnym korzystanie z ulg i zniżek w różnych sferach życia. Do końca grudnia 2020 roku nową kartę wydano 43 osobom.

W analizowanym okresie w gminie przyznawano świadczenia wychowawcze zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. W 2018 roku przyznano

świadczenie na 3.093 dzieci, w 2019 roku na 5.618 dzieci, natomiast w 2020 roku na 5.745 dzieci. Tak znaczny wzrost liczby przyznanych świadczeń w 2019 roku wynikał ze zmiany przepisów, które od 1 lipca 2019 roku umożliwiły pobieranie świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie.

W latach 2018-2020 OPS zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba zmniejszała się z roku na rok (z 43.628 w 2018 r. do 38.426 w 2020 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 28.666 w 2018 r. do 23.448 w 2020 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2018-2020

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	28.666	27.461	23.448
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	12.713	13.176	12.740
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	1.232	1.297	1.384
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	142	148	106
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	298	261	201
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	577	523	547
ogółem			
liczba świadczeń	43.628	42.866	38.426
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	122	107	67
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	5	3	0

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W analizowanym okresie OPS przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2018-2020 OPS wypłacił odpowiednio 122, 107 i 67 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 65.440, 66.340 i 40.980 zł.

W latach 2018-2019 Ośrodek przyznał odpowiednio 5 i 3 jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez OPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2018-2020 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok (ze 121 w 2018 r. do 98 w 2020 r.), podobnie jak liczba świadczeń (z 2.260 w 2018 r. do 1.940 w 2020 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2018-2020

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	121	100	98
liczba przyznanych świadczeń	2.260	2.062	1.940
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	802.020	746.740	727.808

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W latach 2018-2019 Ośrodek realizował, jako jeden z partnerów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu, projekt pn. „Powiat Nowotomyski stawia na rodzinę”. Zasadniczym celem projektu było podniesienie

kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz umiejętności opieki nad osobą zależną. Z zajęć w ramach projektu skorzystało 13 kobiet – matek dzieci z niepełnosprawnością.

W 2020 roku OPS realizował specjalne usługi adresowane do osób w podeszłym wieku ujęte w rządowym programie „Wspieraj Seniora – Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniora”. Usługa polegała na kupowaniu i dostarczaniu seniorom niezbędnych artykułów żywnościowych i gospodarczych w czasie pandemii. We współpracy ze stacją sanitarną i strażą pożarną OPS udzielał także wsparcia osobom w kwarantannie.

W 2020 roku Ośrodek funkcjonował w szczególnych warunkach wskutek pandemii COVID-19. W tym czasie jego pracownicy realizowali swoje obowiązki przyjmując wnioski, kwalifikując do uzyskania świadczeń, udzielając pomocy finansowej i rzeczowej, świadcząc usługi opiekuńcze, analizując i oceniając zjawiska powodujące zapotrzebowanie na świadczenia z systemu pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego, prowadząc pracę socjalną, współpracując ze specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, utrzymując stały kontakt z odbiorcami świadczeń. Na zapewnienie bezpiecznych warunków pracy i przeciwdziałanie transmisji wirusa OPS otrzymał grant w ramach projektu pn. „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W Nowym Tomyślu, będącym siedzibą powiatu, oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej działają liczne placówki pomocowe, zarówno jako jednostki organizacyjne gminy, jak i powiatu. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Gminne instytucje wsparcia

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Dom Dziennego Pobytu w Nowym Tomyślu, ul. Piłsudskiego 8a, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: zagospodarowanie wolnego czasu, terapia zajęciowa, usprawnianie psychiczne i fizyczne. Kategoria klienta: osoby starsze niepracujące.
Świetlica socjoterapeutyczna w Nowym Tomyślu,	Zakres oferowanych usług: wsparcie dzienne, realizacja programu socjoterapeutycznego

ul. Powstańców Wlkp. 1, 64-300 Nowy Tomyśl	i terapeutycznego, zajęcia korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, socjoterapia. Kategoria klienta: dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, z problemami uzależnień, zagrożone przemocą.
Świetlica profilaktyczna w Borui Kościelnej, Boruja Kościelna, ul. Szkolna 14, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: wsparcie rodzinne, pomoc rodzinie w procesie wychowawczym, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne. Kategoria klienta: dzieci i młodzież z rodzin mających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych.
Świetlica profilaktyczna w Sątopy, Sątopy, ul. Szkolna 3, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: wsparcie rodzinne, pomoc rodzinie w procesie wychowawczym, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne. Kategoria klienta: dzieci i młodzież z rodzin mających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych.

Źródło danych: opracowanie własne

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty innych instytucji udzielających wsparcia poza gminnymi. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Instytucje udzielające wsparcia poza gminnymi, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zbąszyniu, ul. Powstańców Wlkp. 41, 64-360 Zbąszyń	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, zajęcia terapeutyczne, usprawnianie fizyczne; wsparcie psychologiczne. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zbąszyniu, ul. Zbąskich 7, 64-360 Zbąszyń	Zakres oferowanych usług: realizacja obowiązku szkolnego, zapewnienie posiłku, usprawnianie fizyczne i psychiczne, wsparcie psychologiczne. Kategoria klienta: dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną.
Zespół Placówek Oświatowych „Nasz Dom” w Gębicach, ul. Bł. Angeli 1, 64-707 Gębice	Zakres oferowanych usług: realizacja obowiązku szkolnego, zapewnienie posiłku, usprawnianie fizyczne i psychiczne, wsparcie psychologiczne. Kategoria klienta: dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Zaborze, ul. Zamkowa 1f, 66-003 Zabór	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, wychowanie, edukacja, terapia, pomoc psychologiczna i pedagogiczna.

	Kategoria klienta: dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, sprawiająca trudności wychowawcze.
Schronisko dla osób bezdomnych Markot w Gościejewie, Gościejewo 52a, 64-610 Rogoźno	
Schronisko dla osób bezdomnych Markot w Poznaniu, ul. Borówki 8, 61-304 Poznań	Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, wyżywienie, odzież, środki higieny, praca socjalna, zapewnienie pomocy medycznej Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Schronisko dla osób bezdomnych Markot w Rożnowicach, Rożnowice 33, 64-610 Rogoźno Wielkopolskie	
Dom Stowarzyszenia Integracyjnego Wspólnoty Barka w Chudopczycach, 64-423 Chudopczyce 2	Zakres oferowanych usług: zapewnienie schronienia i posiłku. Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Dom Stowarzyszenia Integracyjnego Wspólnoty Barka we Władysławowie, Władysławowo 68, 64-310 Lwówek	Zakres oferowanych usług: zapewnienie schronienia i posiłku. Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu, ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu, ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczna i socjalna, prowadzenie mediacji, praca socjalna, prowadzenie grup wsparcia. Kategoria klienta: osoby w kryzysie, mieszkańcy powiatu.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Tomyślu, ul. Mickiewicza 5, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: ośrodek wsparcia dziennego świadczący usługi w ramach treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, terapia zajęciowa, wsparcie psychologiczne, usprawnianie psychiczne i fizyczne.

Mieszkanie chronione w Nowym Tomyślu, ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl	Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Zakres oferowanych usług: usługi bytowe, wsparcie socjalne i psychologiczne. Kategoria klienta: osoby dotknięte przemocą, usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Tomyślu, ul. Szczanieckiej 2, 64-300 Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, logopedyczna, wspieranie wychowawczej funkcji rodziny, pomoc nauczycielom w podwyższaniu efektywności procesu nauczania. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele.
Rodziny zastępcze na terenie gminy Nowy Tomyśl	Zakres oferowanych usług: wychowanie, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodzicielskiej.
domy pomocy społecznej na terenie województwa wielkopolskiego	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne oraz na podstawie danych Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja

budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Nowy Tomyśl funkcjonuje kilkadziesiąt organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Głównym celem współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie Nowy Tomyśl jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców. Do priorytetowych działań publicznych gminy wskazanych w programie uchwalonym w 2020 roku należały zadania z zakresu: ochrony i promocji zdrowia oraz pomocy społecznej, nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania, w szczególności organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, także działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, w szczególności realizowanie działań edukacyjnych, artystycznych i aktywizująco-integracyjnych oraz wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu.

W gminie Nowy Tomyśl działa Gminna Rada Pożytku Publicznego, którą tworzy 3 członków Rady Miejskiej, 2 powołanych przez Burmistrza Nowego Tomyśla oraz 8 przedstawicieli organizacji pozarządowych. Obecna kadencja obejmuje lata 2019-2022.

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

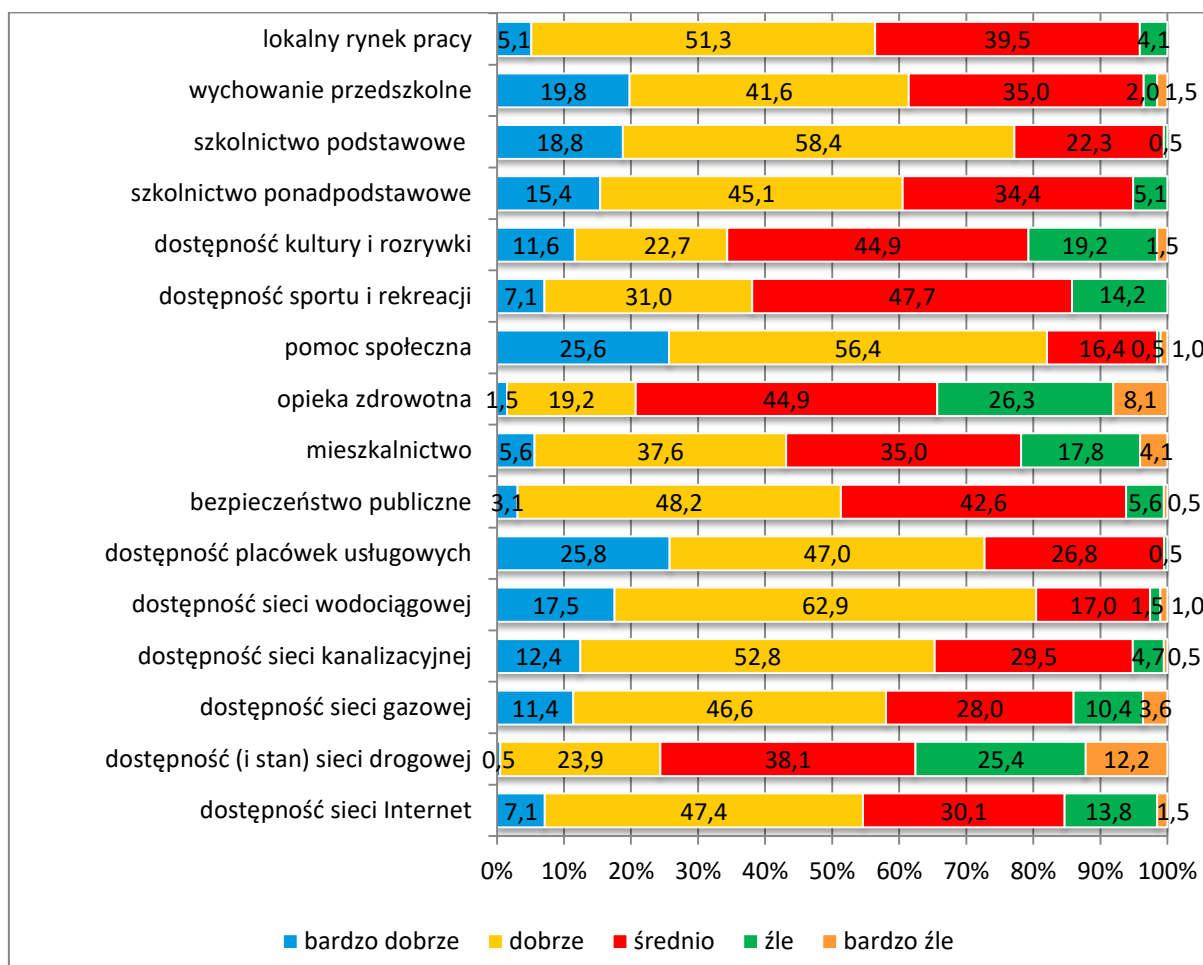
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Nowy Tomyśl posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie

należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 198 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Warunki życia w gminie

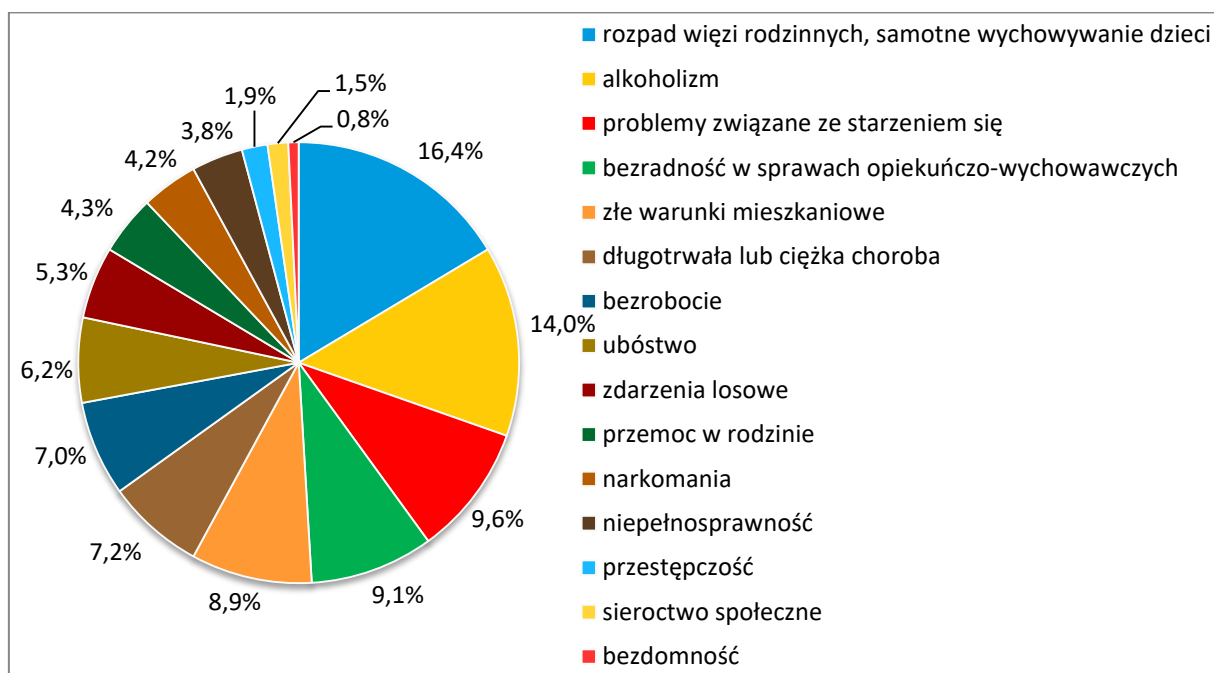
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili pomoc społeczną (łącznie 82% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostępność sieci wodociągowej (w sumie 80,4% ocen dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego (łącznie 77,2% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz placówek usługowych (w sumie 72,8% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostępność i stan sieci drogowej (łącznie 37,6% ocen złych i bardzo złych) oraz dostęp do opieki zdrowotnej (w sumie 34,4% ocen złych i bardzo złych),

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

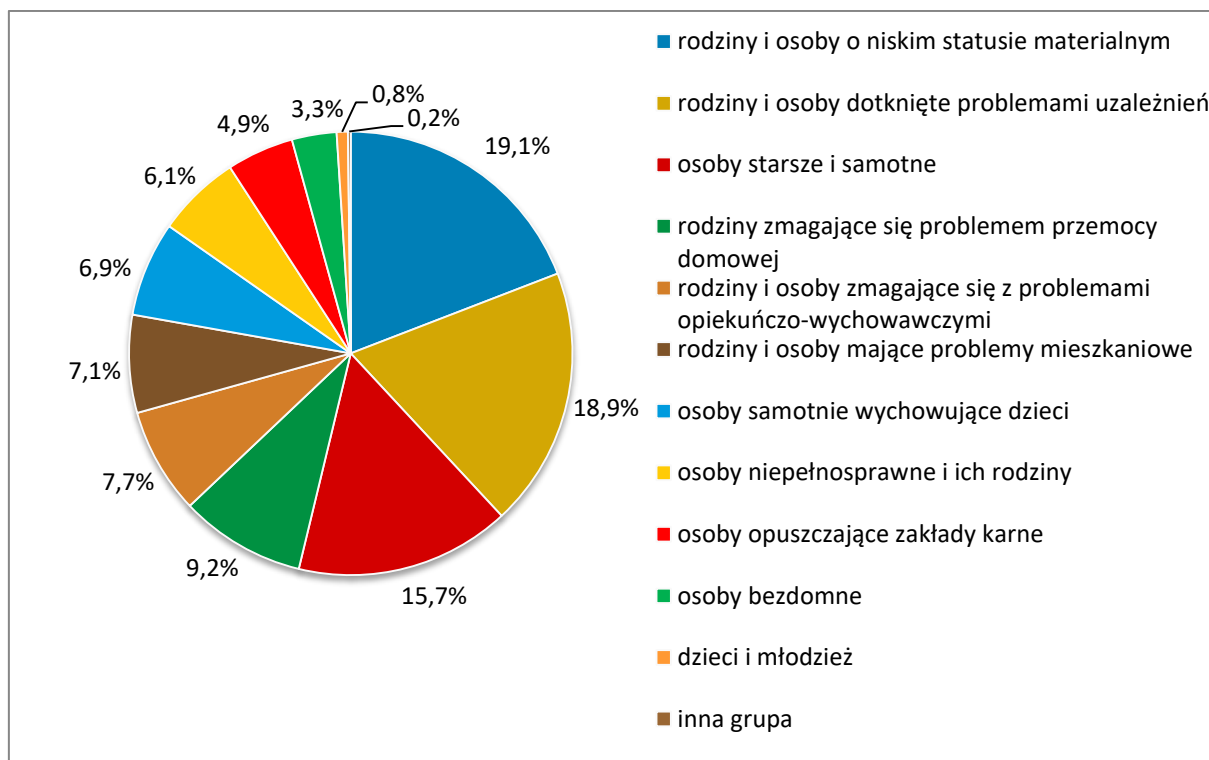

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (16,4%), alkoholizm (14%), a także problemy związane ze starzeniem się (9,6%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci (9,1%) oraz złe warunki mieszkaniowe (8,9%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

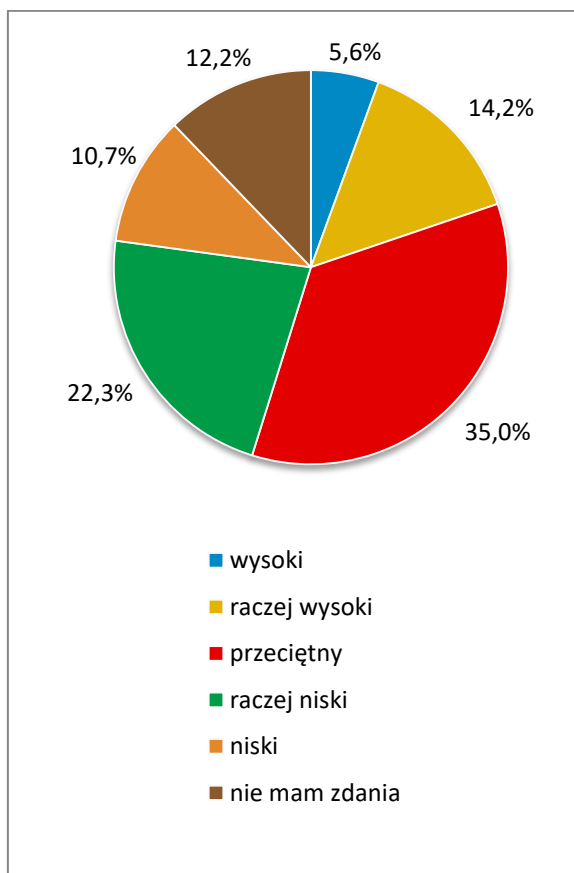
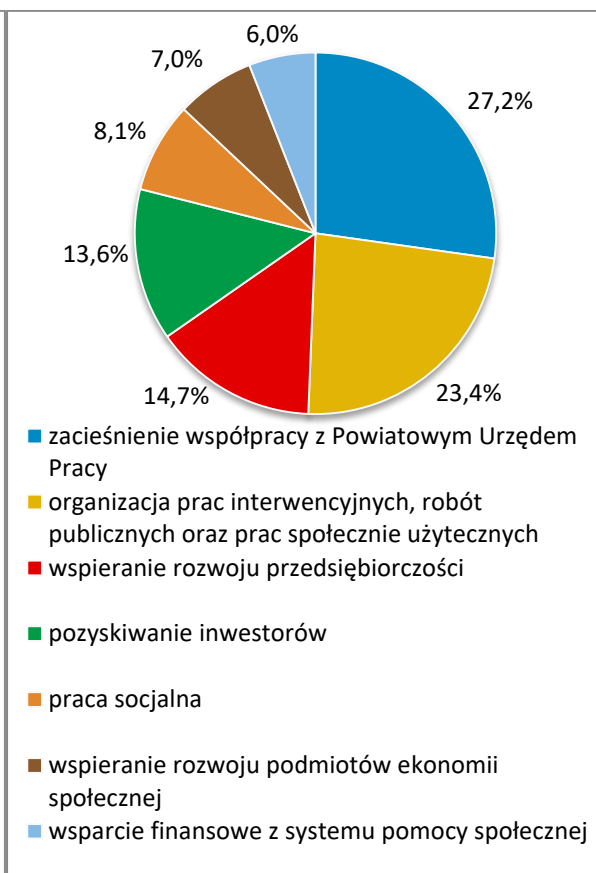
Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (19,1%), rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (18,9%) oraz osoby starsze i samotne (15,7%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

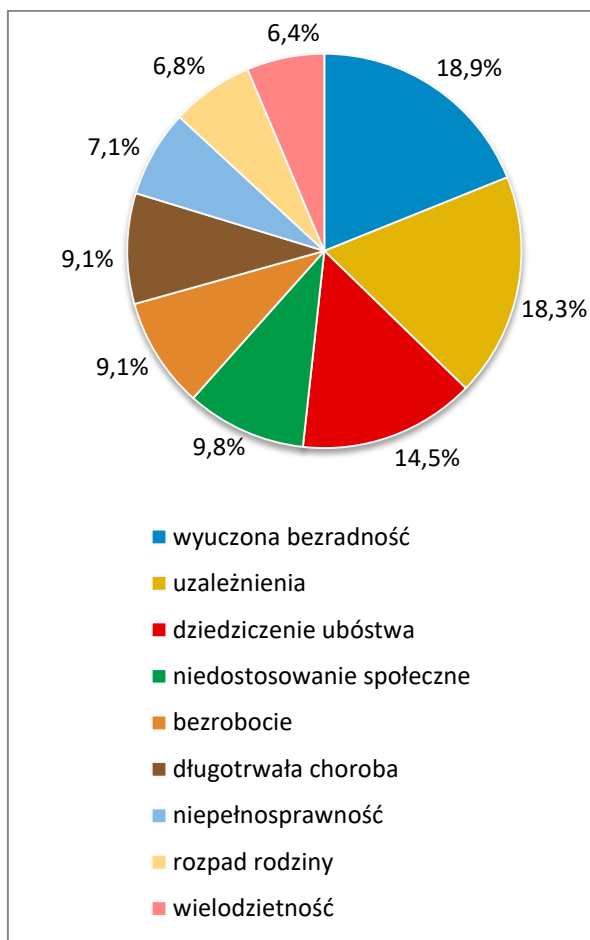
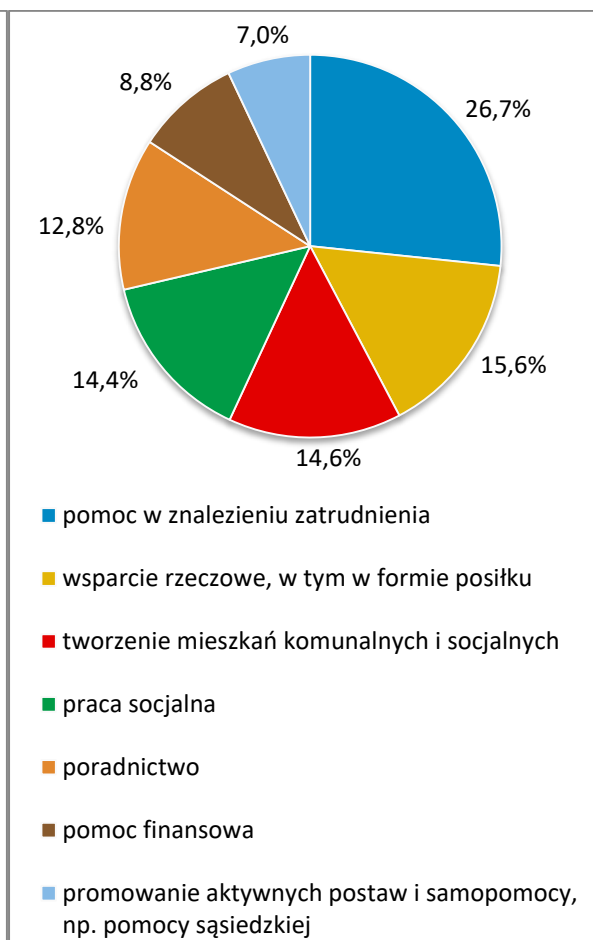
Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii 35% ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 33% badanych jest on raczej niski lub niski.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 27,2%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (23,4%) oraz pozyskiwanie inwestorów (13,6%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?**Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?**

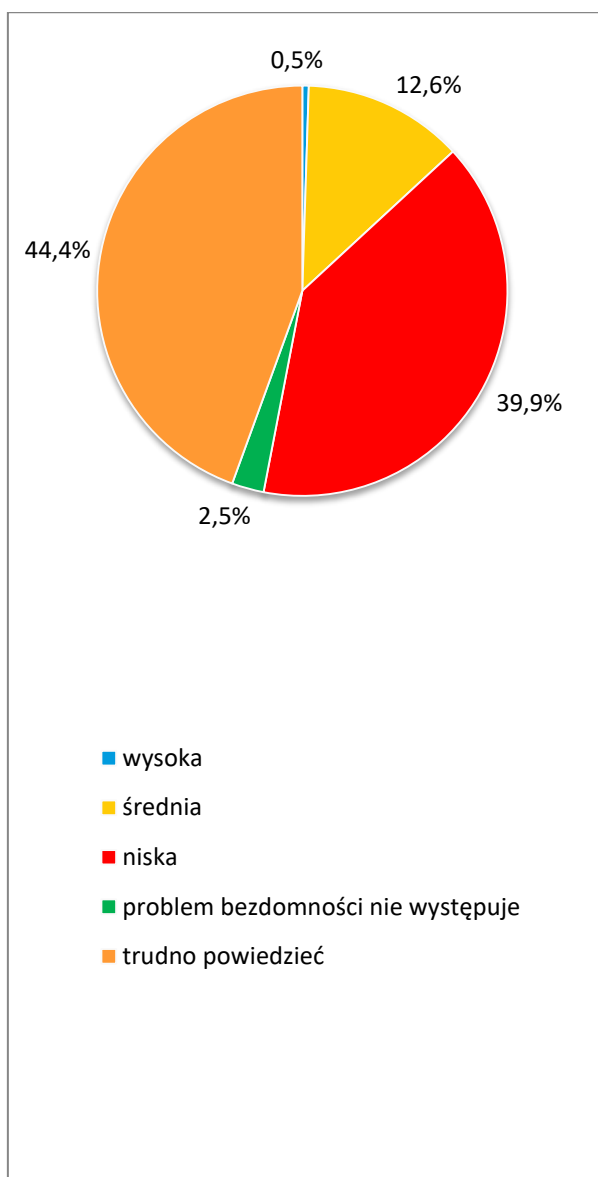
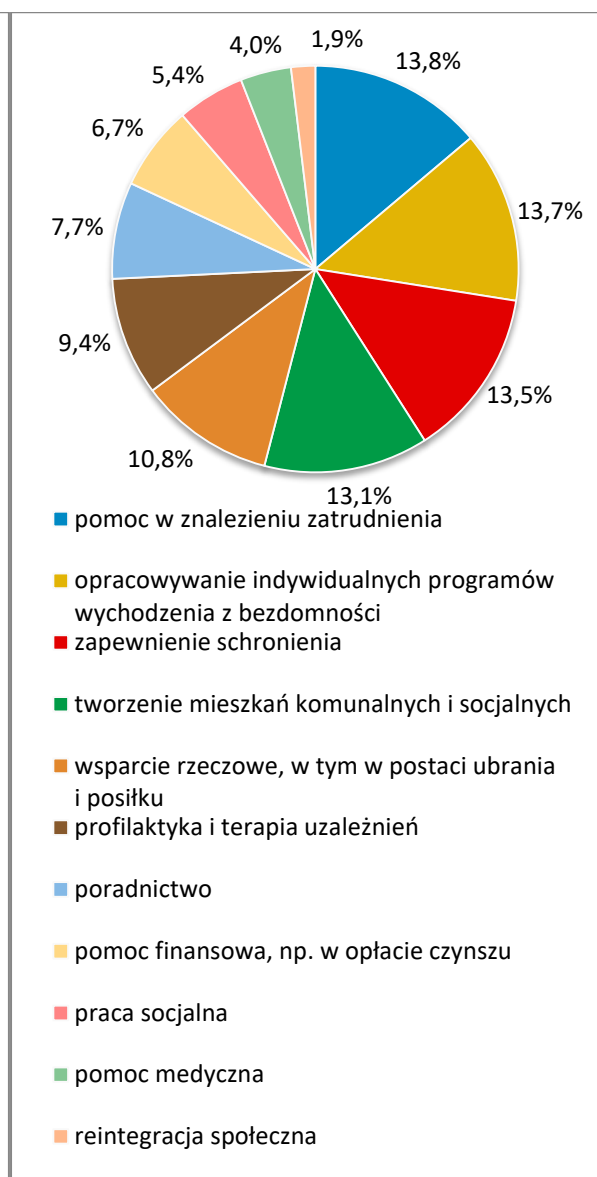
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali wyuczoną bezradność (18,9%), uzależnienia (18,3%) oraz dziedziczenie ubóstwa (14,5%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (26,7%) i wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (15,6%), tworzyć mieszkania komunalne i socjalne (14,6%), prowadzić pracę socjalną (14,4%) oraz świadczyć poradnictwo (12,8%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?**Wykres 39. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?**

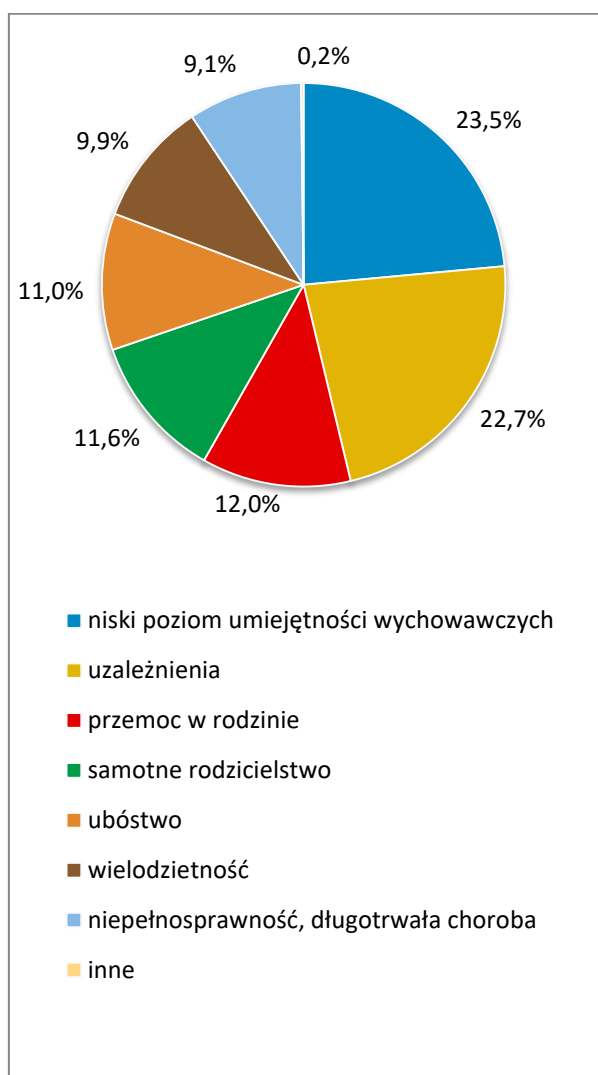
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (44,4%) nie miało zdania na temat skali bezdomności w gminie. Jednocześnie 39,9% respondentów stwierdziło, że jest ona niska.

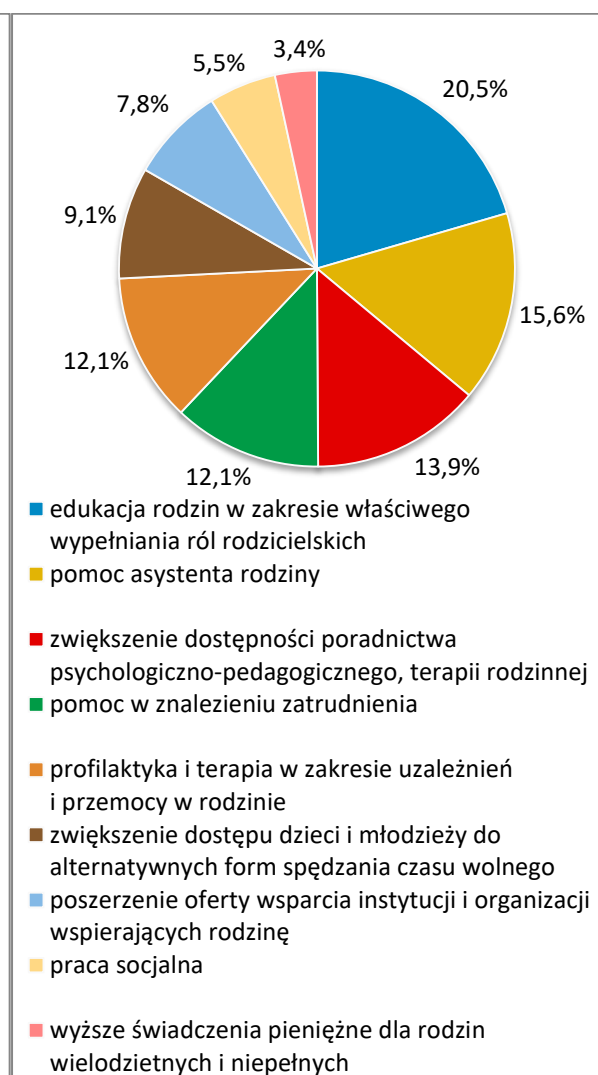
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (13,8%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (13,7%), zapewnienie schronienia (13,5%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (13,1%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

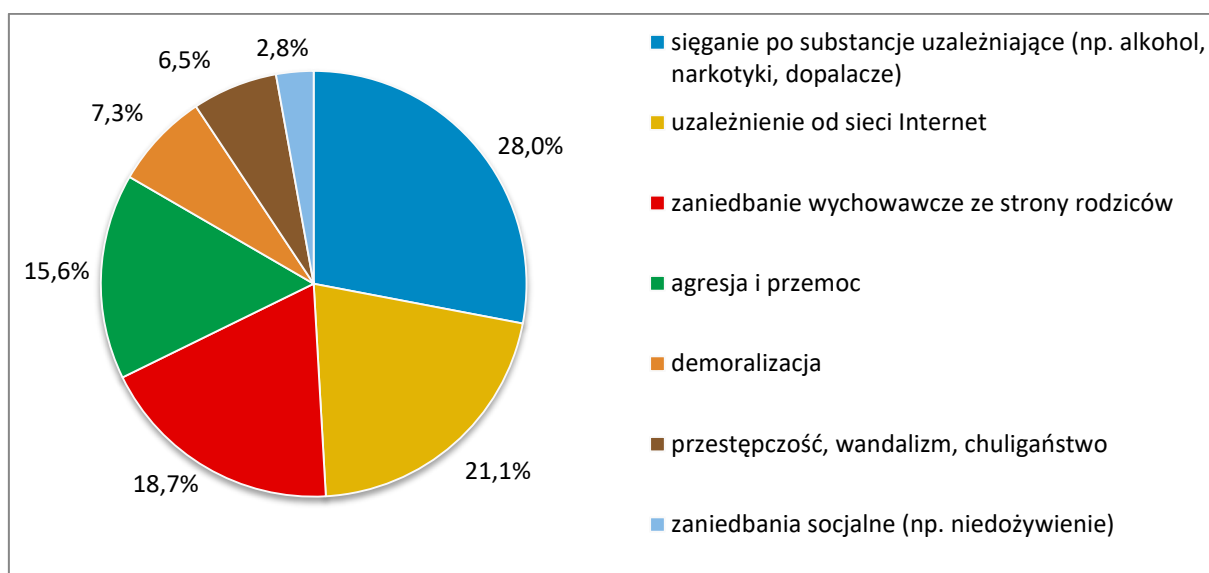
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (23,5%) oraz uzależnienia (22,7%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (20,5%), świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (15,6%) oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (13,9%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

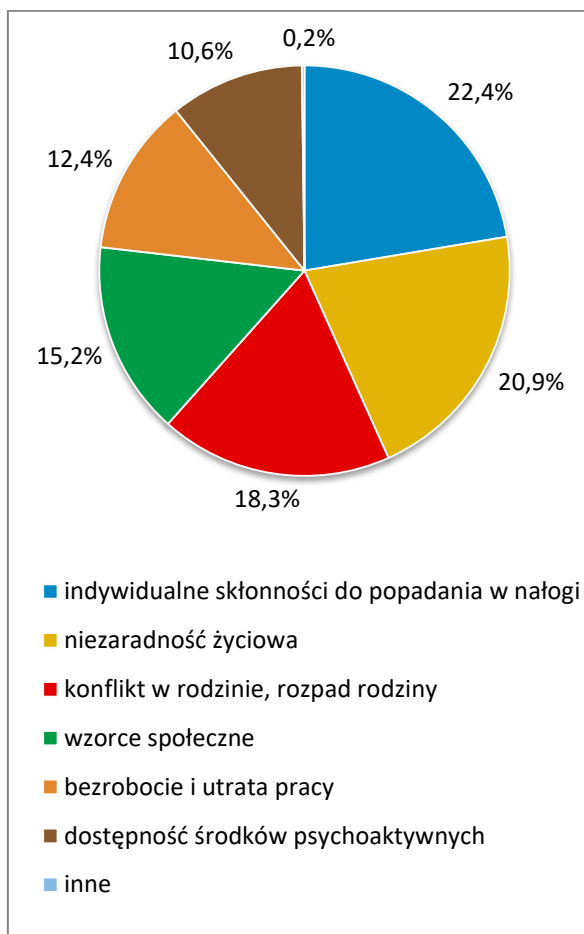
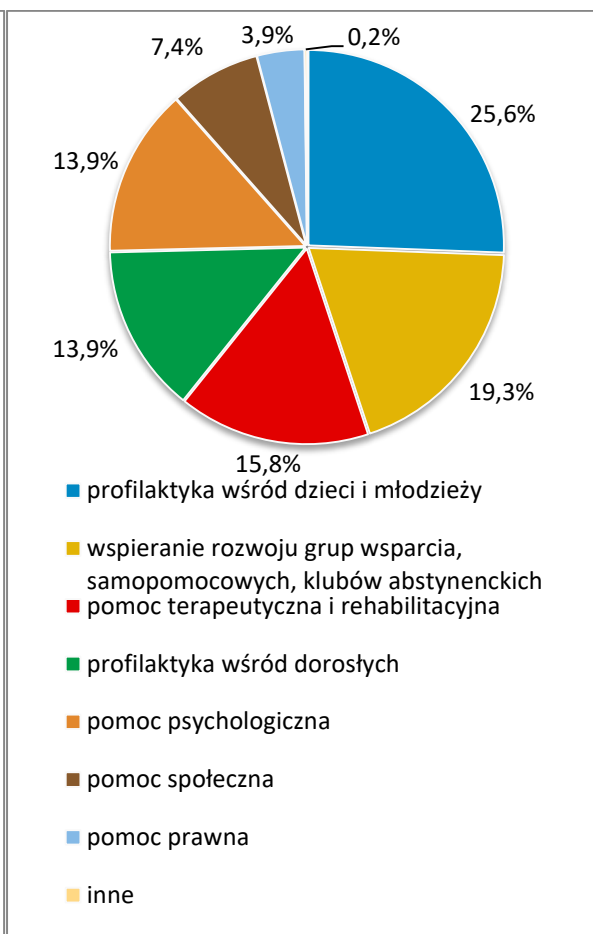
Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (28%), uzależnienie od sieci Internet (21,1%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (18,7%) oraz agresja i przemoc (15,6%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy**Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

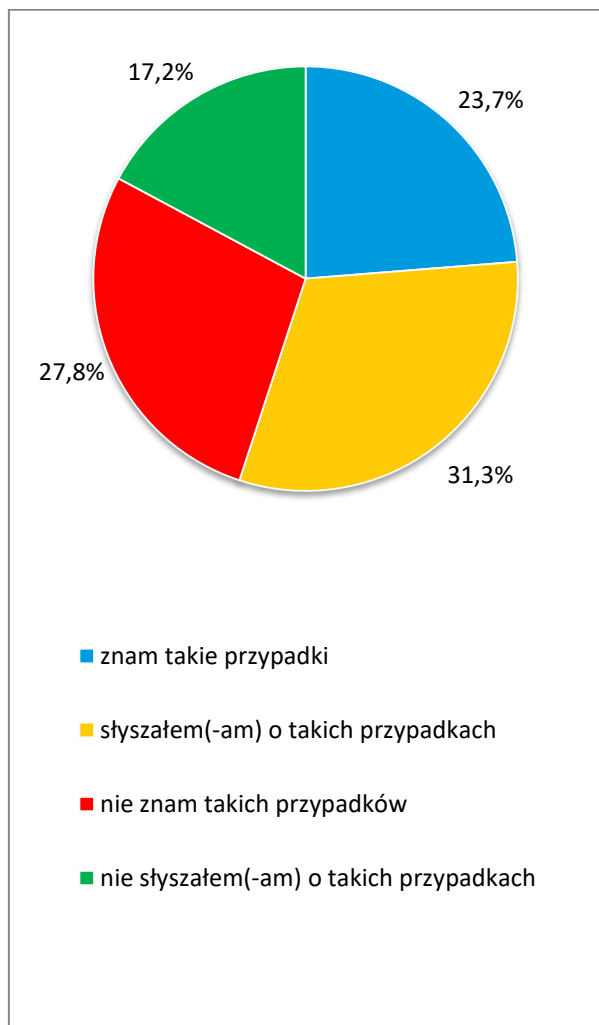
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli indywidualne skłonności do popadania w nałogi (22,4%), niezaradność życiową (20,9%), konflikt w rodzinie i jej rozpad (18,3%) oraz wzorce społeczne (15,2%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (25,6%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych, klubów abstynenckich (19,3%) oraz zapewnieniu dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (15,8%).

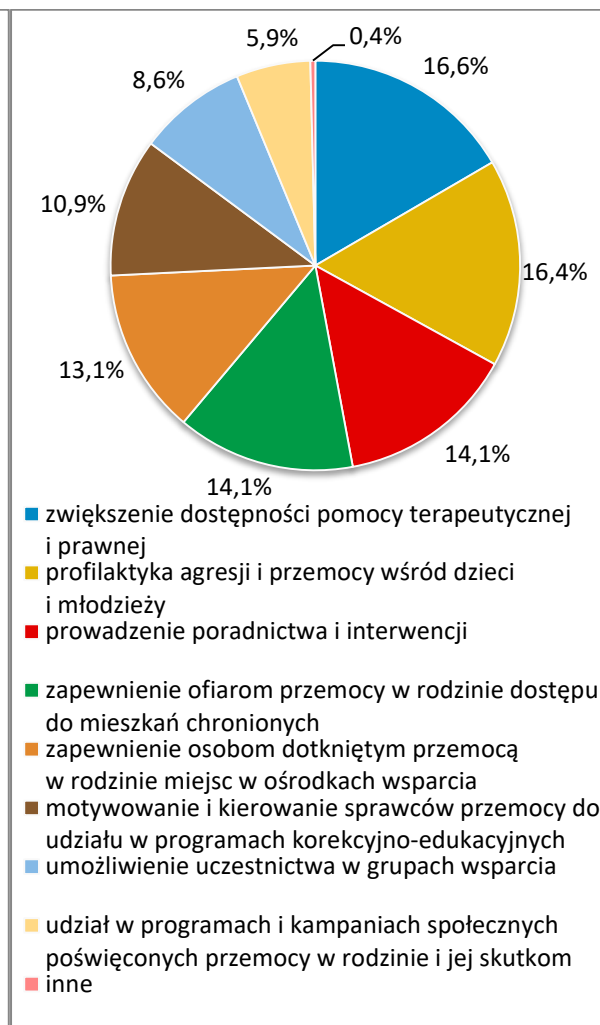
Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby

najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

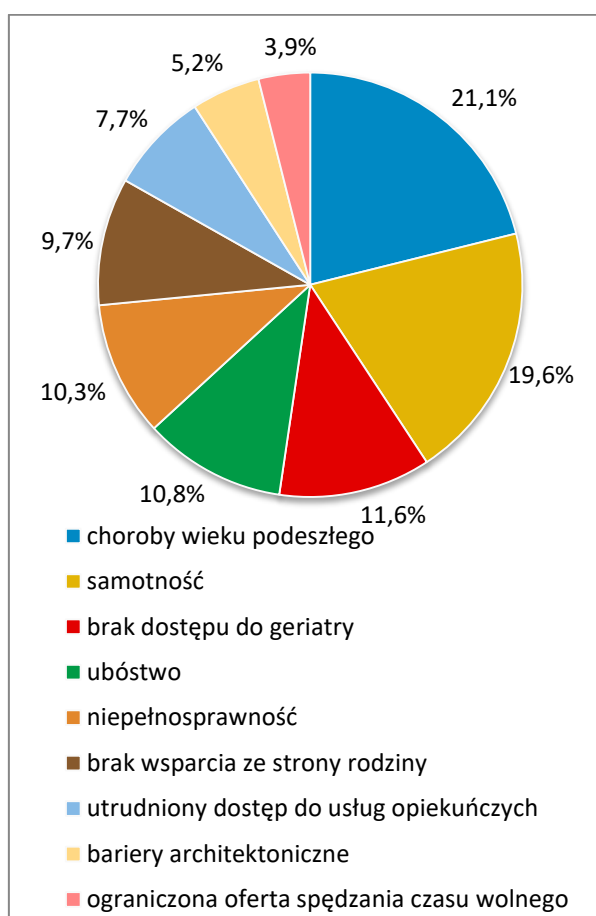
Większość badanych (łącznie 55%) stwierdziła, że zna przypadki przemocy w rodzinie w gminie lub o nich słyszała. Odmiennej zdania było w sumie 45% ankietowanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (16,6%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży

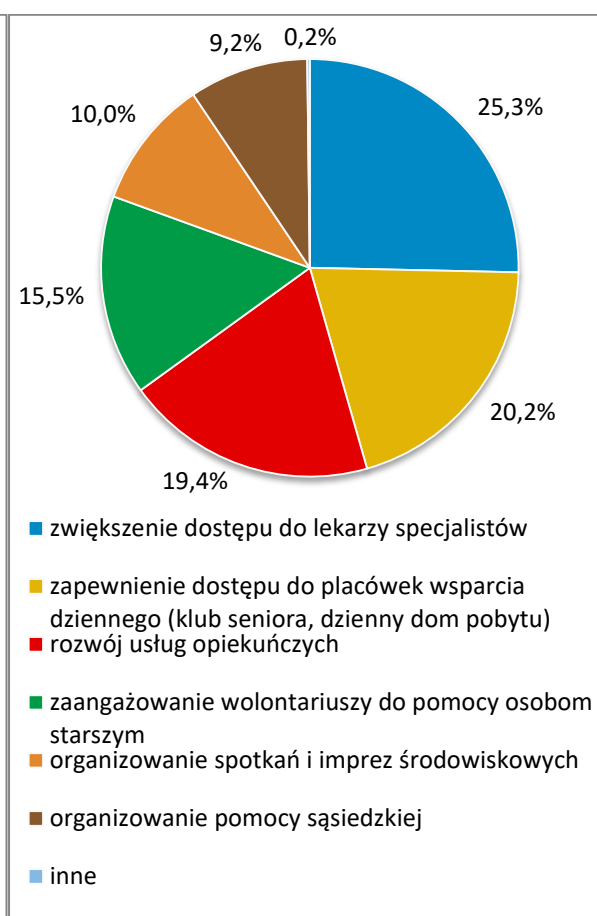
(16,4%) oraz poradnictwo i interwencje, zapewnić ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do mieszkań chronionych (po 14,1%), a także zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (13,1%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

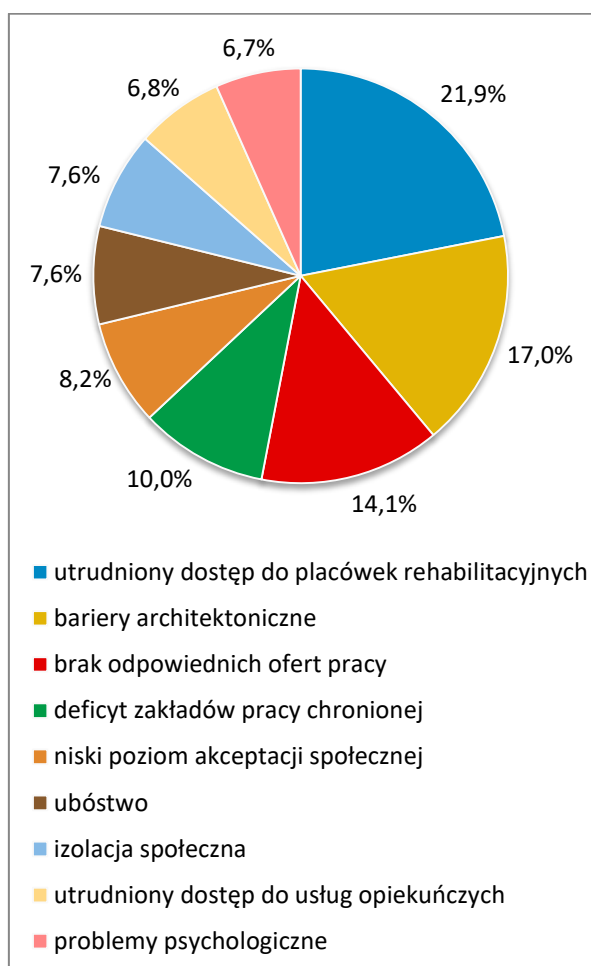
W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotyczą seniorów w gminie, są choroby wieku podeszłego (21,1%) i samotność (19,6%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do

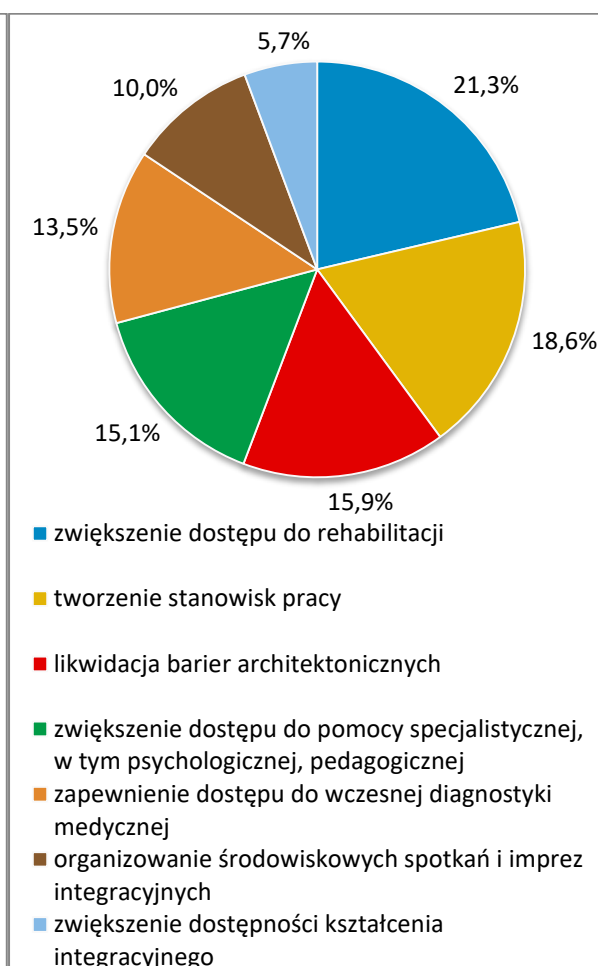
lekarzy specjalistów (25,3%), zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 20,2%), rozwój usług opiekuńczych (19,4%) oraz zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (15,5%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

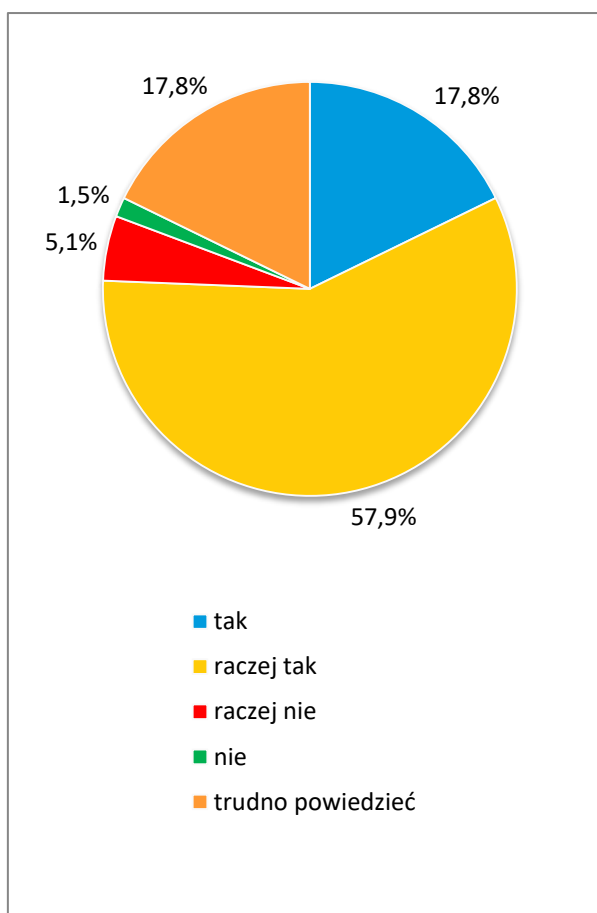
Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek

rehabilitacyjnych (21,9%), bariery architektoniczne (17%) i brak odpowiednich ofert pracy (14,1%).

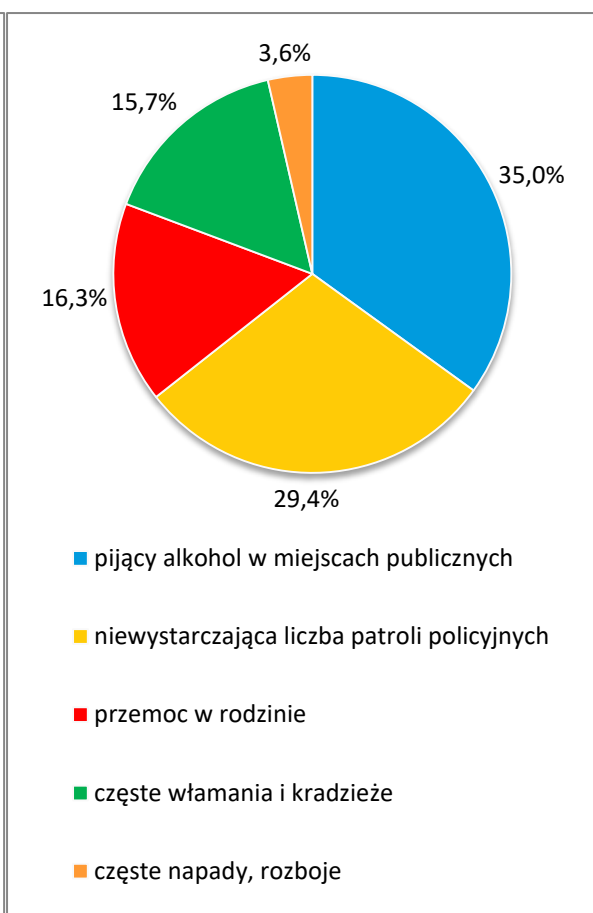
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (21,3%), tworzeniu stanowisk pracy (18,6%), likwidacji barier architektonicznych (15,9%) oraz zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej (15,1%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

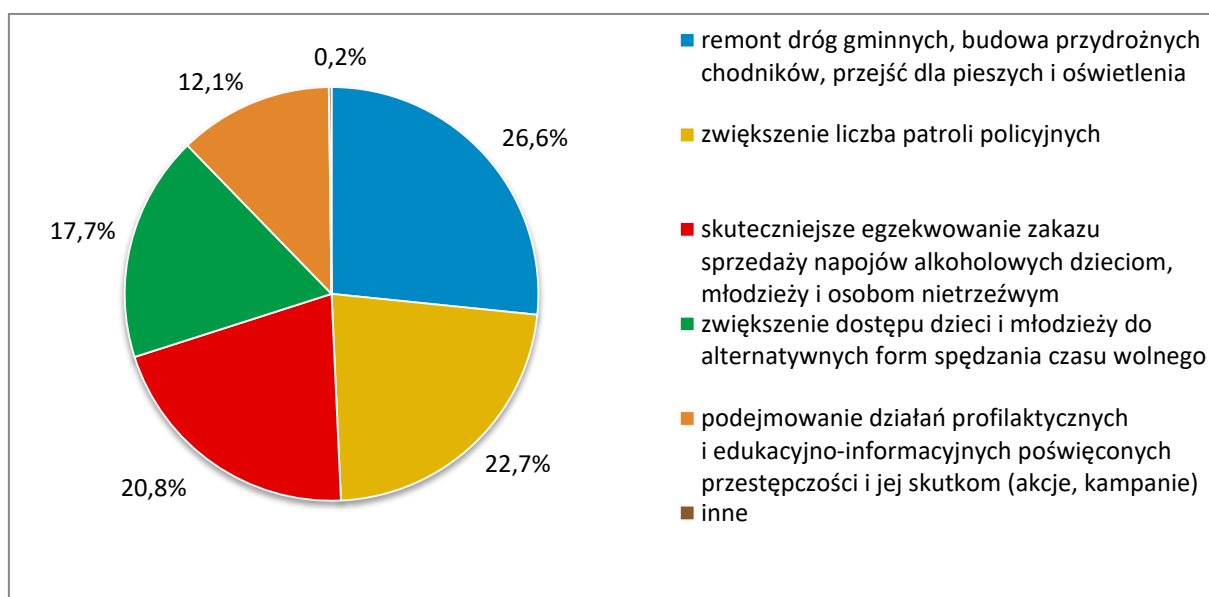
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 75,7%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 6,6% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (35%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (29,4%).

Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (26,6%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (22,7%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (20,8%) oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (17,7%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
▪ przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa ▪ diagnozowanie problemu bezdomności ▪ prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin ▪ rozwijanie opieki dla dzieci do lat 3. ▪ rozwijanie opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ bogata oferta na wszystkich poziomach nauczania proponowana przez placówki edukacyjne i opiekuńczo-wychowawcze ▪ prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia ▪ funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych ▪ prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych	▪ ograniczone działania w celu zachęcenia inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy ▪ brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia ▪ deficyt mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobach gminy ▪ nieefektywna praca socjalna ▪ brak analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ mała różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze ▪ niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym ▪ brak wsparcia w formie opieki wytchnieniowej dla rodzin

i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach klubów seniora, domu dziennego pobytu i UTW ▪ prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych ▪ dobrze wykwalifikowana kadra pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych oraz innymi instytucjami w zakresie pomocy społecznej ▪ odpowiednia sieć szkół podstawowych ▪ bogata oferta kulturalna i sportowa ▪ rozwinięta przedsiębiorczość ▪ prowadzenie monitoringu miasta Nowy Tomyśl ▪ dobre współdziałanie instytucji gminnych ▪ możliwość podjęcia pracy na lokalnym rynku	wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami ▪ brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, np. w ramach spółdzielni socjalnej (brak podmiotów ekonomii społecznej).

Szanse	Zagrożenia
▪ sprzyjające położenie geograficzne gminy ▪ atrakcyjne walory turystyczne ▪ wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców ▪ coraz wyższa jakość życia ▪ możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych ▪ możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy ▪ wzrastający dostęp do opieki przedszkolnej i dzieci do lat 3 ▪ odpowiednia dostępność szkół podstawowych ▪ funkcjonowanie kształcenia na poziomie wyższym ▪ zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych ▪ istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ zwiększający się poziom bezpieczeństwa ▪ wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców ▪ zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami	▪ wzrost poziomu bezrobocia i spadek dynamiki w gospodarce spowodowany epidemią Covid-19 ▪ utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ brak nowych inwestorów tworzących miejsca pracy – zbyt niska liczba nowych miejsc pracy ▪ przez kończącą edukację młodzież ▪ wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia ▪ postępujące zjawisko ubóstwa ▪ ograniczone środki finansowe na budownictwo komunalne i socjalne ▪ zanikanie więzi rodzinnych, rozpad rodzin ▪ niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swoich funkcji ▪ wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego ▪ ograniczona liczba miejsc w żłobku ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży ▪ wzrost przestępczości, szczególnie wśród młodzieży ▪ niewzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych

▪ wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami ▪ wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie ▪ wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych ▪ istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców w różnych dziedzinach życia ▪ istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ powstanie spółdzielni socjalnych dających zatrudnienie osobom z niepełnosprawnościami ▪ niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej ▪ rosnąca świadomość mieszkańców pozwalająca na lepsze rozpoznanie ich potrzeb społecznych ▪ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ możliwość zatrudnienia na lokalnym rynku pracy ▪ zwiększenie dostępności architektonicznej, komunikacyjnej, cyfrowej dla osób z niepełnosprawnościami ▪ zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych ▪ wzrost miejsc pracy (wzrost działalności gospodarczych)	▪ zwiększająca się liczba osób starszych ▪ migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych ▪ wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami wymagających opieki i wsparcia ▪ istnienie barier utrudniających osobom z niepełnosprawnościami codzienne życie ▪ wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych ▪ niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu. ▪ niewydolność systemu pomocy społecznej i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej ▪ niedofinansowany system pomocy społecznej ▪ niski poziom integracji i aktywności społecznej – niewielka chęć do podejmowania inicjatyw społecznych (izolacja społeczna, osłabienie więzi społecznych, brak inicjatyw oddolnych) ▪ spadek liczby aktywnych stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych ▪ rosnąca liczba osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych ▪ ograniczone środki finansowe na realizację zadań poprawiających jakość życia mieszkańców w tym na realizację zadań z zakresu polityki społecznej

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Nowy Tomyśl, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- dalsze wspieranie osób i rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, wspieranie osób i rodzin dotkniętych

problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;

2. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
3. **Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
4. **Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Nowy Tomyśl w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

wzmacnianie rodzin, stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
3. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników OPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie rodzinnych imprez integracyjnych.
7. Podjęcie działań w kierunku zwiększenia w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki przedszkolnej.
8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku.
9. Rozwój sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
3. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami.
4. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
5. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozwijanie oferty funkcjonujących w gminie punktów konsultacyjno-informacyjnych oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia funkcjonującymi poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

6. W razie potrzeby zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w mieszkaniach chronionych, ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Rozwój monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Nowego Tomyśla, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkty Konsultacyjno-Informacyjne, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, Żłobek „Złoty Promyk”, jednostki sportowo-rekreacyjne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Tomyślu, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Niższy odsetek rodzin wymagający ochrony macierzyństwa i wielodzietności oraz zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, lepszy dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz do opieki przedszkolnej, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby

dzieci i młodzieży z niej korzystających, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, wydawniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 2.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Kontynuowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach klubów seniora, domu

dziennego pobytu, uniwersytetu trzeciego wieku, gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał, w tym poprzez promowanie zakładania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych).
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
9. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, podmiotami ekonomii społecznej, organizacjami pozarządowymi, a także z kościołem.
10. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Nowego Tomyśla, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pobytu, Kluby Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady aktywności zawodowej,

zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 3.:

Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.
4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
6. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
7. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.

8. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
9. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
10. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
11. Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym tworzenia spółdzielni socjalnych.
12. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego (m.in. w formie ciepłych posiłków) oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy z placówkami świadczącymi schronienie.
13. Tworzenie w gminie mieszkań komunalnych, w tym mieszkań socjalnych i wspomaganych.
14. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
15. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Nowego Tomyśla, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu, gminne niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 4.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę OPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej OPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Nowego Tomyśla, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Nowy Tomyśl z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego,

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań (poniżej zaprezentowano propozycję projektu przygotowanego w trakcie prac nad strategią).

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków Unii Europejskiej oraz programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021-2027 będzie Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
57.237.008	25.886.380	24.612.368	25.962.191	25.962.191	25.962.191	25.962.191

Źródło danych: Urząd Miejski w Nowym Tomyślu.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85111 Szpitale ogólne, rozdział 85149 Programy polityki zdrowotnej, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2018-2020.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów

wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za rok 2020 oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 18. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2020 r.	wartość docelowa w 2027 r.
Cel strategiczny 1		
liczba rodzin objętych pracą socjalną	367	450
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	2 (30)	3 (45)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	38	60
liczba dzieci do lat 3. objętych opieką	155	200
liczba dzieci objętych opieką przedszkolną	1.171	1.300
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (i liczba osób objętych w ich ramach opieką)	3 (59)	3 (70)
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (oraz liczba rodzin nimi objętych)	1 (30)	3 (100)

liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie	67, 4, 19,	80, 8, 40
liczba osób objętych pomocą w ramach punktów konsultacyjno-informacyjnych	203	230
liczba grup samopomocowych (oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem)	2 (20)	3 (60)
liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	112	160
liczba mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie (oraz liczba osób z nich korzystających)	1 (2)	1 (4)
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	0	4
liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej	2	4
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	19	40
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	1	4
liczba realizowanych programów zdrowotnych (oraz liczba osób nimi objętych)	1 (5)	2 (300)
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	9	14
Cel strategiczny 2		
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	81	120
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	207	250
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	79	120
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (18)	10 (35)
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	114	150
liczba osób korzystających z klubów seniora	60	90
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	10
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	25	40
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	0	20
cel strategiczny 3		
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	3.465	3.700
liczba osób bezrobotnych w gminie	364	200
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	227, 91, 12	250, 50, 10
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	411, 1.404, 98	460, 1.400, 80
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe (i energetyczne)	87 (46)	120 (50)
liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze (oraz świadczenie „Dobry Start”)	3570 (2.673)	3700 (2.700)
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	31	50
liczba podmiotów ekonomii społecznej	0	1
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	3	6
liczba mieszkań komunalnych (w tym socjalnych)	414 (25)	450 (50)

liczba programów i projektów realizowanych na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	5	7
cel strategiczny 4		
liczba pracowników OPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	46 (11)	46 (11)
liczba pracowników OPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	46	46
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	15	17
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	56	60

OSPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	21
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	28
Tabela 3. Placówki kulturalne	31
Tabela 4. Gminne obiekty sportowo-rekreacyjne.....	32
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie.....	34
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	40
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	44
Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2020 roku	48
Tabela 9. Kadra OPS-u w 2020 roku.....	51
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2018-2020.....	52
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2018-2020	56
Tabela 12. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2018-2020	59
Tabela 13. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2018-2020	60
Tabela 14. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	61
Tabela 15. Gminne instytucje wsparcia.....	62
Tabela 16. Instytucje udzielające wsparcia poza gminnymi, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy.....	63
Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)	101
Tabela 18. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	102

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2018-2020 ..	17
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2018-2020	17
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019	20
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2020.....	20
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	22
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2020	23
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2020 roku	23
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019* .	25
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2020	25
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie nowotomyskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2020 (w %).....	26
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia.....	27
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2020 roku	35
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2020 roku .	35
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2020 roku . Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku .	36
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	36
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	38
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	38
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Nowym Tomyślu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2018-2020 .	39

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020	41
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2018-2020.....	42
Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2018-2020 udzielono pomocy i wsparcia	53
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie	53
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie pieniężne	54
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie niepieniężne	54
Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 (liczba osób w rodzinach)	55
Wykres 32. Warunki życia w gminie	67
Wykres 33. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	68
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	69
Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?.....	70
Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	70
Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	71
Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	71
Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	72
Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	72
Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	73
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	73
Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	74

Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	75
Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	75
Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie	76
Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?.....	76
Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy	77
Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	77
Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	78
Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?.....	78
Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	79
Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	79
Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	80

Uzasadnienie

do uchwały Nr XLII/521/2021 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Tomyśl na lata 2021 - 2027

Obowiązek opracowania strategii problemów społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Dokument ma stanowić podstawę do realizacji wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, a w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych.